

**Univerzita Palackého v Olomouci
Právnická fakulta**

Ing. Milan Košťur

Popření přihlášené pohledávky v rámci insolvenčního řízení

Diplomová práce

Olomouc 2013

ČESTNÉ PROHLÁŠENÍ

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma „Popření přihlášené pohledávky v rámci insolvenčního řízení“ vypracoval samostatně a citoval jsem všechny použité zdroje.

V Ostravě dne 18.03.2013

Podpis

OBSAH

1. ÚVOD	5
2. TEORETICKÁ VÝCHODISKA DANÉ PROBLEMATIKY	6 - 23
2.1 DEFINICE ZÁKLADNÍCH POJMŮ	13 - 18
2.1.1 Typy pohledávek.....	13 - 16
2.2 PODSTATA INSOLVENČNÍHO ŘÍZENÍ A ÚPADKU DLUŽNÍKA	18 - 21
2.2.1 Úpadek dlužníka a způsoby jeho řešení.....	18 - 19
2.2.2 Způsoby řešení úpadku.....	19 - 21
2.3 INSOLVENČNÍ ŘÍZENÍ A JEHO ZÁSADY	21 - 213
3. PRAKTICKÁ VÝCHODISKA DANÉ PROBLEMATIKY	24 - 40
3.1 HISTORICKÝ EXKURZ.....	24
3.2 ZNOVUZAVEDENÍ POPĚRNÉHO PRÁVA.....	24 - 28
3.2.1 Meze základních práv a svobod.....	26 - 28
3.2.2 Kolize principů = rychlost řízení a vlastnictví.....	28
3.3 AKTIVNÍ LEGITIMACE K POPŘENÍ POHLEDÁVKY.....	29 - 31
3.3.1 Náležitosti popření pohledávky věřitelem.....	31
3.4 LHŮTA A NÁLEŽITOSTI POPŘENÍ POHLEDÁVKY	31 - 32
3.5 ÚČINKY POPŘENÍ POHLEDÁVKY ZE STRANY PŘIHLÁŠENÉHO VĚŘITELE.....	32 - 36
3.5.1 Kompetence první schůze věřitelů.....	32 - 33
3.5.2 Hlasovací právo věřitelů.....	33 - 34
3.5.3 Hlasování na schůzi věřitelů.....	34 - 35
3.5.4 Důsledky popření.....	35 - 36
3.6 INCIDENČNÍ SPOR.....	37 - 40
4. OPATŘENÍ PROTI ZNEUŽITÍ POPĚRNÉHO PRÁVA	41 - 42
5. OPATŘENÍ PROTI ŠIKANÓZNÍM INSOLVENČNÍM NÁVRHŮM	43 - 44
6. ÚVAHA DE LEGE FERENDA	45 - 46
7. ZÁVĚR	47 - 48
8. BIBLIOGRAFIE	49 - 51
9. SHRUTÍ / SUMMARY	52 - 53
10. KLÍČOVÁ SLOVA / KEY WORDS	54

SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK

ČR	Česká republika
EU	Evropská unie
ES	Evropské společenství
LZPS	usnesení předsednictva ČNR č. 2/1993 Sb., o vyhlášení Listiny základních práv a svobod jako součásti ústavního pořádku ČR, ve znění pozdějších předpisů
EÚ o LP	Evropská Úmluva o ochraně lidských práv a základních svobod ve znění Protokolů č. 11 a 14 s Protokoly č. 1, 4, 6, 7, 12 a 13
InsZ	zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení, ve znění pozdějších předpisů
MPSaP	zákon č. 97/1963 Sb., o mezinárodním právu soukromém a procesním, ve znění pozdějších předpisů
OSŘ	zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů
ZKV	zákon č. 328/1991 Sb., o konkursu a vyrovnání, ve znění pozdějších předpisů
Obchz	zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ve znění pozdějších předpisů
Nařízení	Nařízení Rady (ES) č. 1346/2000, ze dne 29. května 2000, o úpadkovém řízení
ÚS	Ústavní soud České republiky
NS	Nejvyšší soud České republiky

1. ÚVOD

Cílem diplomové práce je zhodnocení vývoje popěrného práva v historii české právní úpravy, kde na uvedeném judikovaném příkladu budu demonstrovat tento vývoj rozhodovací praxe soudů a vliv na budoucí insolvenční řízení. Metodicky práci rozdělím na dva samostatné celky zahrnující jak teoretické vymezení dané problematiky, a to rovněž s požadavkem na Nařízení Rady (ES) č. 1346/2000, a následnou praktickou aplikaci popěrného práva v rámci insolvenčního řízení s formulací odpovídajících závěrů a doporučení pro nynější právní stav společně s úvahami *de lege ferenda* pro další vývoj úpravy popěrného práva.

Práce obsáhne problematiku vymáhání pohledávek v rámci konkurzního řízení, komparaci řešení úpadku dlužníka v mezinárodním kontextu a způsoby hlasování členů věřitelského výboru na svých schůzích při úpadku dlužníka. Nesporně je tato problematika poměrně aktuální, a proto se jí budu věnovat nejen z pohledu českého práva, ale také částečně z pohledu evropských právních předpisů. Dané téma rozpracuji jak v teoretické rovině, tak následně v praktické části, kde se chci zabývat konkrétním případem vymáhání pohledávky v rámci insolvenčního řízení, nejen dle českého právního řádu, ale také v rámci evropské právní úpravy.

Jednotlivé cíle práce lze definovat následujícím způsobem:

1. *Vymezení teoretického rámce dané problematiky, analýza současného právního stavu.*
2. *Praktické vymezení a řešení daného právního stavu, aplikace právní úpravy insolvenčního řízení.*
3. *Úvahy de lege ferenda a doporučení pro další vývoj právní úpravy.*

V práci budu pracovat s odbornými zdroji, zahrnující jak odborné monografie, tak judikaturní literaturu, a také aplikovat příslušné právní předpisy upravující zvolenou problematiku, nejen v kontextu české právní úpravy, ale také jednotlivých komparovaných právních úprav insolvenčního řízení.

2. TEORETICKÁ VÝCHODISKA DANÉ PROBLEMATIKY

Současná právní úprava insolvenčního řízení v rámci ČR vychází koncepčně zejména z Nařízení Rady (ES) č. 1346/2000¹ ze dne 29. května 2000, jenž je obecně věnováno insolvenčnímu řízení, které je pro Českou republiku jako členský stát EU závazné, a jemuž ČR přizpůsobila svoji legislativu. Uvedené Nařízení přineslo do českého právního řádu některé věcné, právní, jazykové i terminologické problémy. S insolvenčním řízením obecně úzce souvisejí i další dokumenty EU, zejména pak směrnice č. 2002/74/ES Evropského parlamentu a Rady z 23. září 2002, která novelizovala směrnici č. 80/987/EHS o aproximaci práva členských států, vztahující se k ochraně zaměstnanců pro případ insolvence jejich zaměstnavatele. V rámci dané problematiky je také nutné zmínit směrnici Komise EU o státní pomoci pro záchranu a rekonstrukci firem v nesnázích, která v oznámení členským státům zahrnuje návrhy pro přiměřená opatření. Uvedené oznámení zmiňuje jak úpadek či bankrot, tak i kolektivní insolvenční řízení.

Ke stejnému předmětu právní úpravy patří směrnice 2001/24/ES Evropského parlamentu a Rady ze 4. dubna 2001 o reorganizaci a zrušení úvěrových institucí. Direktiva hovoří o „winding-up proceedings“ a výraz „insolvenční řízení“ pro tyto instituce nepoužívá.²

Každé nařízení EU má přímý účinek, a proto nevyžaduje žádné vnitrostátní opatření. To platí pochopitelně i pro nařízení o insolvenčním řízení, které zavazuje jak orgány EU, tak členské státy a jejich vnitrostátní subjekty. Důležité ovšem je, jak jsou související předpisy vnitrostátního práva s právními akty EU kompatibilní a jaké míry aproximace bylo ve vnitrostátním právním řádu dosaženo.³ Směrnice, i když nemá obecnou závaznost, je adresována členským státům většinou obecně s cílem dosáhnout určité právní úpravy, přičemž formy a způsoby dosažení tohoto cíle se ponechávají na vůli členských států. Pokud by členský stát svou povinnost převzetí obsahu směrnice do svého právního řádu nesplnil, porušil by právo EU. V současnosti můžeme hovořit o evropském právu.

Insolvencí se běžně rozumí "neschopnost vyhovět peněžním závazkům" či „nezpůsobilost plnit závazky pro nedostatek prostředků“. Některá odborná literatura ji vymezuje jako „platební neschopnost, nezpůsobilost platit“. Insolvencí nebylo ani podle tehdy platných právních předpisů ještě samotné předlužení. Insolvence byla u fyzických osob

---

¹ Nařízení Rady (ES) č. 1346/2000 ze dne 29. května 2000, o úpadkovém řízení. Úř. věst. L 160, 30. června 2000, s. 1 a násl.

² Jednotná terminologie směrnice 2001/24/ES. Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2001/24/ES ze dne 24. dubna 2001, o reorganizaci a likvidaci úvěrových institucí. Úř. věst. L 125, 5. května 2001, s. 15 – 23.

³ TICHÝ, Luboš a kol. *Evropské právo*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2006, s. 646.

jedinou podmínkou prohlášení konkursu nebo zahájení vyrovnávacího řízení.⁴ Právní slovník definuje tento pojem, jako jednu z forem úpadku, druhou formou je předlužení. Aby šlo o úpadek, je nutné splnit současně tyto podmínky: dlužník musí mít více věřitelů, pokud se v řízení neprokáže mnohost věřitelů, nelze konkurs prohlásit (prohlášení konkursu); jediný věřitel se může totiž domáhat uspokojení své pohledávky exekuční cestou.

Pohledávky alespoň dvou věřitelů musí být splatné, nelze požadovat prohlášení konkursu pro nesplatnou pohledávku, na niž byl např. uzavřen splátkový kalendář a splatná není ani její část. Není podstatná výše pohledávek (mohou být i nepatrné), ani právní důvod jejich vzniku. Není nutné, aby pohledávky byly již pravomocně věřiteli přisouzeny nebo opatřeny jiným exekučním titulem. Dlužník není schopen platit, když nemá dostatek peněžních prostředků k úhradě svých splatných dluhů.

Stav platební neschopnosti musí trvat po delší dobu, v praxi se dovozuje, že jde zhruba o tři měsíce. Částečné placení dluhů neprokazuje platební schopnost dlužníka, rovněž placení jedné skupině věřitelů nebo starších pohledávek. Není nezbytné, aby věřitel znovu dlužníka upomínal nebo mu poskytoval další dodatečnou lhůtu. Tato neschopnost dostát svým závazkům musí dosahovat podle posouzení soudu intenzity úpadku, o který zřejmě nepůjde, když se jinak řádně a včas platící dlužník mimořádně a ojediněle ocitne ve skluzu s platbami. Nelze však zaměňovat neschopnost platit za neochotu dlužníka platit, která je překonatelná exekucí.

Insolvence je definována pro účely úpadku pouze v konkursním zákoně – nelze zaměňovat s definicí insolvence v zákoně o ochraně zaměstnanců při platební neschopnosti zaměstnavatele.⁵

„S ohledem na problémy společně užívaného zdroje, jež nastávají v případě, že mezi věřiteli nastanou pochybnosti o dlužníkově solventnosti, insolvenční právo tento individuální postup nahrazuje postupem kolektivním, tedy insolvenčním řízením. Tento postup má přesto řadu podobných charakteristik – stále se totiž jedná o postup uspokojení pohledávek jen kolektivizovaný. I v něm je třeba zjistit, zda a v jaké výši je dlužník jednotlivým věřitelům zavázán. K tomu slouží proces přihlašování, přezkumu a popírání pohledávek – jakési zhuštěné a kolektivizované nalézací řízení. Také zde je nutné identifikovat a zajistit dlužníkovo majetek, z něhož budou pohledávky uspokojeny. K tomu slouží institut majetkové podstaty a proces soupisu dlužníkovy majetku do ní. Konečně přihlášené a přezkoumané pohledávky jsou z identifikovaného a sepsaného dlužníkovy majetku uspokojeny.

---

⁴ TICHÝ: *Evropské právo*, s. 646.

⁵ HENDRYCH, Dušan a kol. *Právní slovník*. 2. rozšířené vydání. Praha: C. H. Beck, 2003, s. 257.

V insolvenčním řízení konkursního typu se to děje stejným způsobem, jako ve vykonávacím řízení mimoinsolvenčním – tedy konverzí dlužníkovy majetku na peníze a vyplacením takto získaných peněz věřitelům. V insolvenčním řízení nekonkursního typu – v kontextu insolvence obchodních společností v reorganizaci – typicky nedochází ke konverzi dlužníkovy majetku na peníze, ale k dohodě nositelů nároků na něj o restrukturalizaci pravé strany dlužníkovy bilance, tedy k úpravě dlužníkovy kapitálové struktury (anglicky často označované jako recapitalization).⁶

Výše uvedené nařízení Rady (ES) č.1346/2000 používá výraz „insolvency proceeding“, který byl do českého jazyka přeložen jako řízení úpadkové. Svědčí o tom mimo jiné samotné nařízení (ES) č. 1346/2000 a zejména jeho přílohy s jednotlivými druhy insolvenčních řízení. Mimo jiné se nařízení zabývá např. přeshraničním insolvenčním řízením, insolvenčním řízením ke zrušení, či likvidaci nesolventních společností nebo jiných právnických osob.

V poslední době se stále častěji hovoří o „evropském insolvenčním právu“ a „mezinárodní insolvenční“, která se dotýká i formování jednotného trhu v rámci EU. Odborná literatura v této souvislosti se zabývá zejména těmito okruhy problémů:⁷

- základy mezinárodní insolvence,
- organizace přeshraniční insolvence,
- evropské insolvenční iniciativy,
- dřívější iniciativy ES,
- jurisdikce a koordinační normy (rules) uznání a volba právních norem,
- dopad na vnitrostátní praxi,
- další vývoj v Evropě,
- evropský právní řád o insolvenční.

V českém právu platí s účinností od 1. 1. 2008 zákon o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon) č. 182/2006 Sb., v platném znění, který nahradil dosud platný zákon č. 328/1991 Sb., o konkursu a vyrovnání a související předpisy.

InsZ sám výslovně stanoví, že insolvenční řízení s evropským mezinárodním prvkem se řídí přímo použitelným předpisem práva ES a ustanoveními právního řádu toho členského státu EU, na něj přímo použitelný předpis práva ES odkazuje. Evropským mezinárodním prvkem se rozumí v souladu s tímto nařízením skutečnost, že hlavní zájmy dlužníka jsou soustředěny v některém z členských států EU, s výjimkou Dánska, a současně alespoň jeden

---

⁶ RICHTER, Tomáš. *Insolvenční právo*. Praha: ASPI, Wolters Kluwer, 2008, s. 191.

⁷ TICHÝ: *Evropské právo*, s. 646.

z věřitelů nebo část majetkové podstaty se nachází v některém z jiných členských států EU, s výjimkou Dánska (§ 426 InsZ).

InsZ sám upravuje i určité otázky s přeshraničním dosahem, zejména pokud jde o úpadek finančních institucí. Kolizní normy související s úpadkem finančních institucí, kterými jsou do českého práva implementovány evropské směrnice,⁸ byly zákonem č. 377/2005 Sb., o finančních konglomerátech, zahrnuty do MPSaP; srov. § 11c, 11d a 11e MPSaP. Ustanovení § 11c MPSaP upravuje úpadek finanční instituce, § 11d MPSaP upravuje úpadek pojišťovny nebo zajišťovny a § 11e MPSaP finanční zajištění. Z hlediska terminologického existuje určitý rozpor mezi terminologií Nařízení, které používá pojmu „úpadkové řízení“ a insolvenčním zákonem, který vychází z pojmu „insolvenčního řízení“.⁹

Nařízení Rady (ES) č. 1346/2000 ze dne 29. května 2000 je problematicky zaměřeno na "insolvenční řízení". V českém překladu se, jak již bylo řečeno, hovoří o úpadkovém řízení. V preambuli (bod 1) se jako jeden z důvodů přijetí nařízení uvádí cíl stanovený Evropskou unií, jímž je vytvoření oblasti či prostoru svobody (security) a spravedlnosti.

Nařízení se obecně zabývá třemi oblastmi regulace mezinárodního úpadkového práva:

- mezinárodní příslušnost pro zahájení úpadkového řízení,
- právo rozhodné pro řešení procesních a souvisejících otázek,
- uznání úpadkových řízení v jiných členských státech.

Nařízení se zaměřuje pouze na základní otázky mezinárodního úpadkového řízení v členských státech a pro ostatní otázky určuje rozhodné právo. Přináší tak zároveň unifikaci zčásti hmotněprávní, unifikaci kolizní a unifikaci procesní a přímo předpokládá úzkou návaznost autonomních národních úprav členských států.¹⁰

Výrazy „přeshraniční insolvenční řízení“ a „přeshraniční účinky“ se běžně do češtiny překládají jako „řízení a účinky mezinárodní“, což jistě není také zcela přesné. Anglický výraz "insolvency proceedings" se na jiném místě významově překládá jako „konkursy a vyrovnání“ (bod 7 českého textu). Na stejném místě z překladu bohužel zcela vypadla část

---

⁸ Směrnice EP a Rady č. 2001/17/ES ze dne 19. března 2001, o reorganizaci a likvidaci pojišťoven. Úř. věst. L 110, 20. dubna 2001, s. 28 – 39. Směrnice EP a Rady č. 2002/47/ES ze dne 6. června 2002, o dohodách o finančním zajištění. Úř. věst. L 168, 27. června 2002, s. 43. Směrnice EP a Rady č. 2002/87/ES ze dne 16. prosince 2002, o doplňkovém dozoru nad úvěrovými institucemi, pojišťovnami a investičními podniky ve finančním konglomerátu; srov. také zákon č. 377/2005 Sb., o finančních konglomerátech. K tomuto zákonu srov. kriticky Čech, P. K některým výkladovým problémům v poslední novele obchodního zákoníku. Právní zpravodaj, 2005, č. 10, s. 1. PAUKNEROVÁ, Monika. *Evropské mezinárodní právo soukromé*. Praha: C. H. Beck, 2008, s. 325.

⁹ PAUKNEROVÁ, Monika. *Evropské mezinárodní právo soukromé*. Praha: C. H. Beck, 2008, s. 325.

¹⁰ PAUKNEROVÁ: *Evropské mezinárodní právo soukromé*, s. 325.

věty „relating to the winding-up of insolvent companies or other legal persons, judicial arrangements, compositions and analogous proceedings.“

Insolvenční řízení, na která se nařízení vztahuje, jsou uvedena v přílohách nařízení a nejsou to jen ona řízení, která jsou obsahově totožná s naším současným konkursním a vyrovnávacím řízením.

Z působnosti Nařízení jsou vyloučena ta insolvenční řízení, která se týkají pojišťoven, úvěrových institucí, investičních společností majících v držení finanční prostředky nebo cenné papíry třetích osob (např. obchodník s cennými papíry) a společností kolektivního investování (investiční fondy).

Zvláštní je konstatování, že „insolvenční řízení“ nemusí nezbytně zahrnovat zásah soudní autority a výraz „soud“ může mít podle nařízení širší význam a může zahrnovat osobu nebo orgán zmocněné vnitrostátním právem zahájit úpadkové řízení. Podobné formulace o tom, že soud vlastně nemusí být ve skutečnosti soudem, rozhodně neprospívají právní a terminologické úrovni evropského práva. Svědčí o tom, že některé právní předpisy EU tvoří evropští byrokraté jako „inženýři lidských duší“ spíše než právníci.¹¹

Nařízení o insolvenční vychází z toho, že v důsledku odlišností v oblasti hmotného práva není praktické zavádět insolvenční řízení s univerzální působností pro celou Evropskou unii. Uplatňování bez výjimky práva státu, který toto řízení zahájil, by podle preambule vedlo k potížím. Státy mají např. značně rozdílnou úpravu zákonů ohledně zajišťování závazků, např. zástavní právo (zajištění věřitelé) nebo preferenční práva některých věřitelů v insolvenčním řízení. Nařízení má brát tuto skutečnost v úvahu jednak tím, že stanoví zvláštní pravidla pro rozhodné právo v případě zvlášť významných práv a právních vztahů (např. práva in rem a pracovní smlouvy) a dále tím, že vnitrostátním řízením, která se týkají pouze majetku nalézajícího se ve státě, který zahájil insolvenční řízení, bude umožněno působit vedle hlavního insolvenčního řízení s univerzálním dopadem.

Nařízení tak umožňuje zahájit hlavní insolvenční řízení v členském státě, kde má dlužník hlavní zájmy. Vedlejší nebo druhotné řízení je možné zahájit tam, kde má dlužník provozovnu. Účinky vedlejšího řízení jsou omezeny na majetek, který se v tomto státě nachází. Nařízení se obecně týká pouze těch řízení, kde se centrum hlavních zájmů dlužníka nalézá v Evropské unii.

Nařízení stanoví okamžité uznání rozsudků týkajících se zahájení, vedení a skončení insolvenčních řízení v oblasti jeho působnosti a rozhodnutí přijatých v přímé souvislosti

---

¹¹ TICHÝ: *Evropské právo*, s. 646.

s insolvenčním řízením. Automatické uznávání znamená, že účinky vyplývající z těchto řízení podle práva státu, kde bylo řízení zahájeno, se rozšiřují i na jiné členské státy.¹²

Za zmínku jistě stojí i povinnost informování věřitelů (§ 40 IZ) a přihlašování. Jakmile je v některém členském státě zahájeno insolvenční řízení, má soud s příslušnou pravomocí nebo jím jmenovaný likvidátor či správce povinnost informovat neprodleně známé zahraniční věřitele, kteří mají v tomto členském státě obvyklé bydliště, domicil nebo registrované sídlo. Informace se poskytují v úředním jazyce nebo v jednom z úředních jazyků státu, který řízení zahájil (čl. 42).

Výkon práv věřitele:

1. Kterýkoli věřitel může přihlásit svou pohledávku v hlavním nebo kterémkoli sekundárním řízení.
2. Správci podstaty v hlavním i kterémkoli¹³ vedlejším řízení přihlašují v jiných řízeních¹⁴ pohledávky, které již byly přihlášeny v řízení, pro které byli jmenováni, za předpokladu, že je to v zájmu věřitelů¹⁵ v řízeních, pro která byli jmenováni, s výhradou práva těchto věřitelů toto odmítnout nebo vzít zpět přihlášku svých pohledávek, pokud to rozhodné právo umožňuje.
3. Správce podstaty v hlavním nebo sekundárním řízení je oprávněn zúčastnit¹⁶ se jiných řízení jako¹⁷ věřitel, zejména zúčastnit se schůze věřitelů.¹⁸

¹² TICHÝ: *Evropské právo*, s. 646.

¹³ *Kterýkoliv* (ve smyslu v *kterémkoliv...řízení*) není obsaženo například v německé verzi a je obsaženo ve verzi anglické (*in...any...proceedings*). Francouzská verze jde v tomto směru ještě dále a hovoří o všech sekundárních řízeních (*à toute procedure...*). BĚLOHLÁVEK, Alexander J. *Evropské a mezinárodní insolvenční právo. Komentář*. Praha: C. H. Beck, 2007, s. 850.

¹⁴ Na tomto místě je oproti doposud u nás publikovaným překladům zcela jistě nezbytná plurální verze zdůrazňující, že se může jednat o přihlášky ve více řízeních. V tomto směru zcela exaktně německá verze (*in dem Verfahren*). BĚLOHLÁVEK: *Evropské a mezinárodní insolvenční právo...*, s. 850.

¹⁵ Zde by mohla zřejmě vzniknout diskuse ohledně vhodnosti výrazu v *zájmu věřitelů*. Taková formulace zcela jistě vyplývá z anglické verze (*the interests of creditors*). Na druhou stranu například německá verze hovoří o účelnosti pro věřitele (*zweckmäßig*). Určitě se nejedná z jazykového hlediska o termíny ekvivalentní, na druhou stranu logicky lze dospět zřejmě k závěru, že to, co je v zájmu věřitelů, je rovněž účelné pro věřitele. Tato logika, která hraje v právu své nezastupitelné místo, je zde prezentována samozřejmě velmi zjednodušeně a předmětné otázky budě [sic] věnována pozornost též v rámci obsahového výkladu ve smyslu komentáře k čl. 32 Nařízení. BĚLOHLÁVEK: *Evropské a mezinárodní insolvenční právo...*, s. 850.

¹⁶ Spíše z pohledu srovnávacího přístupu je zajímavé, že německá verze hovoří výslovně o spolupůsobení věřitelů na řízení (*Mitwirkung*, resp. *mitzuwirken*). To však souvisí spíše s aktivním přístupem k řízení podle německé insolvenční koncepce. Pro český překlad, resp. pro českou verzi Nařízení je však zcela jistě vhodnější hovořit o *účasti na řízení* tak, jak je to formulováno rovněž ve verzi anglické (*to participate*), resp. rovněž ve verzi francouzské (*à participer*). BĚLOHLÁVEK: *Evropské a mezinárodní insolvenční právo...*, s. 850.

¹⁷ V jiných českých překladech se objevuje formulace *podobně jako* (...*podobně jako věřitel*). Dle názoru autora tohoto komentáře není použití *podobně* vhodné. Neodpovídá to ani verzi německé (*wie ein Gläubiger*), ani verzi anglické (*on the same basis as a creditor*). Postavení správce v případě, že ve smyslu předmětné úpravy postupuje a pohledávku (pohledávky) přihlašuje, sice není zcela shodné s postavením věřitele, není však vhodné toto jeho postavení jakkoliv relativizovat. BĚLOHLÁVEK: *Evropské a mezinárodní insolvenční právo...*, s. 850.

¹⁸ BĚLOHLÁVEK: *Evropské a mezinárodní insolvenční právo...*, s. 850.

Vzhledem k právu každého správce podstaty zúčastnit se schůzí věřitelů v jiných řízeních, které je zakotveno v článku 33 odst. 3 Nařízení, pak Nařízení neobsahuje žádnou úpravu toho, jak má být takové právo vykonáváno.¹⁹ Jde zcela očividně o projev skutečnosti, že v této otázce by již Nařízení zabíhalo do takových podrobností, kterými by se snažilo harmonizovat postupy v jednotlivých insolvenčních řízeních a nebylo by schopno sladit protichůdné národní zájmy jednotlivých členských zemí, které byly již tak v průběhu přípravy a přijímání Nařízení dosti vyhoceny.

Ohledně charakteru práv, která jsou poskytována zahraničním správcům ve smyslu účasti na věřitelských orgánech, resp. na schůzi věřitelů, jsou některé publikované názory poněkud rezervovanější,²⁰ když podle těchto konzervativnějších názorů má (obvykle s odkazem na bod 240 Zprávy) správce na schůzi věřitelů možnost pouze vyjádřit svůj názor. Tyto názory tak označují právo zahraničního správce jako právo poradní, doporučující a dále svůj názor odůvodňují tím, že tato otázka nebyla v Nařízení upravena záměrně, ačkoliv se možnost nabízela, a dokonce byla v rámci legislativních prací diskutována.

Ve valné většině však publikované názory hovoří o tom, že zahraničnímu správci má být přiznána taková práva, jako by je vykonával sám věřitel.²¹ Je jen těžko představitelné, že by z těchto práv bylo vyčleněno právo účasti na schůzi věřitelů, v rámci které by bylo zahraničnímu správci přiznáno pouze právo poradní, tj. hlas nezávazný. Je nutno čl. 32 odst. 3 Nařízení vykládat spíše jako doplňující ustanovení k odst. 2 a oba odstavce je nutno vykládat ve vzájemném souladu. Ustanovení čl. 32 odst. 3 tak jen spíše zdůrazňuje to, že práva správce, který přihlásí pohledávku svých věřitel i v jiném řízení (příp. v jiných řízeních) zahrnují rovněž (nikoliv jen) právo účasti na schůzi věřitelů, které vykládá ještě širěji, totiž tak, že jde o právo účasti i v dalších věřitelských orgánech v souladu s předpisy legis fori concursus. Konečně tomu odpovídá i formulace, zejména²² v poslední části ustanovení čl. 32 odst. 3 Nařízení.²³

---

¹⁹ *Israël, J.* European Cross-border Insolvency Regulation. Intersentia, 2005. s. 309. BĚLOHLÁVEK: *Evropské a mezinárodní insolvenční právo...*, s. 861.

²⁰ *Wautelet, P.* Grensoverschrijdende insolventieprocedures – recente ontwikkelingen. In: *Insolvetierecht, XXXIe Postuniversitaire Cyclus Willy Delva, Deel 13*, Mechelen: Wolters Kluwer Belgium, 2004-05, s. 842 a pozn. pod čarou č. 768. BĚLOHLÁVEK: *Evropské a mezinárodní insolvenční právo...*, s. 861.

²¹ *Kortmann, S. et Veder, P. M.* De Europese insolventieverordening. W.P.N.R., 2000, č. 6421, s. 764 a násl. 764, zde především na s. 768. BĚLOHLÁVEK: *Evropské a mezinárodní insolvenční právo...*, s. 862.

²² Německá verze *insbesondere*, anglická verze je poněkud zdrženlivější, avšak v konečném důsledku exaktnější (*in particular*) a zcela jednoznačně podle francouzské verze (*notamment en prenant part à une assemblée de créanciers*). BĚLOHLÁVEK: *Evropské a mezinárodní insolvenční právo...*, s. 862.

²³ BĚLOHLÁVEK: *Evropské a mezinárodní insolvenční právo...*, s. 862.

2.1 Definice základních pojmů

InsZ vymezuje řadu pojmů, které budou užity také v praktické části diplomové práce a v komparativní analýze s dalšími právními úpravami. Dle obecné insolvenční terminologie a ustanovení § 2 InsZ se můžeme setkat v rámci insolvenčních řízení s těmito pojmy:

Finanční instituce je charakterizována jako banka, spořitelni a úvěrní družstvo, instituce elektronických peněz, pojišťovna a zajišťovna, a za dále stanovených podmínek dle insolvenčního zákona i některé další osoby.

Insolvenční soud je vymezen jako „soud, před nímž probíhá insolvenční řízení.“²⁴ Tímto věcným soudem je v prvním stupni místně příslušný krajský soud. Je to z důvodu, že v minulé právní úpravě se konkurzní řízení týkalo především obchodních věcí, které jsou ve větším rozsahu svěřovány krajským soudům jako soudům prvního stupně.

Insolvenční návrh určuje jakýkoliv návrh podaný u insolvenčního soudu na zahájení insolvenčního řízení. V platné právní úpravě navrhovatel může volit mezi několika zákonnými variantami řešení úpadků upravenými v zákoně a není vázán v podstatě jedinou možností jak řešit svůj úpadek.

Insolvenční rejstřík je informační systém, který obsahuje údaje podle insolvenčního zákona.

Insolvenční řízení představuje obecný pojem a jedná se „o soudní řízení, jehož předmětem je dlužníkuv úpadek nebo hrozící úpadek a způsob jeho řešení.“²⁵ Týká se všech soudních řízení, která řeší úpadek způsoby obsaženými v insolvenčním zákoně.

Incidenční spory jsou „spory vyvolané insolvenčním řízením, o kterých tak stanoví tento zákon, projednávané v rámci insolvenčního řízení.“²⁶ Jedná se především o určení existence, výše a pořadí přihlášených pohledávek. „Incidenční spor je sporem, který byl vyvolán vlastním insolvenčním řízením; projednává jej insolvenční soud, a to soudce, který podle rozvrhu práce vykonává v daném insolvenčním řízení dohled. Pro projednání incidenčního sporu platí některá specifická pravidla zakotvená v insolvenčním zákoně; musí se jej vždy na straně žalobce či žalovaného účastnit insolvenční správce. Zejména se jedná o spory o vyloučení majetku z majetkové podstaty, spory u určení pravosti, výše či pořadí

---

²⁴ ZELENKA, Jaroslav a kol. *Insolvenční zákon (zákon č. 182/2006 Sb.): poznámkové vydání s důvodovou zprávou a nařízením Rady ES 1346-2000*, Praha: Linde, 2007, s. 27.

²⁵ ZELENKA: *Insolvenční zákon*, s. 27.

²⁶ ZELENKA: *Insolvenční zákon*, s. 27.

popřené pohledávky, spory o vypořádání v důsledku prohlášení konkursu zaniklého společného jmění manželů, či spory z odpůrcí žaloby.²⁷

Osoba s dispozičními oprávněními je osoba, které v průběhu insolvenčního řízení přísluší právo nakládat s majetkovou podstatou ohledně všech oprávnění, z nichž se skládá.

Pohledávka nezajištěná je pohledávka, která není zajištěna majetkem, který náleží do majetkové podstaty. Tedy nebylo k majetku dlužníka ve prospěch této pohledávky zřízeno zástavní právo, zadržovací právo, omezení převodu nemovitostí či jiný zajišťovací institut. Nositel takové pohledávky se nazývá nezajištěným věřitelem.²⁸

Pohledávka podmíněná je pohledávkou, u které její vznik, změnu nebo zánik lze vázat na podmínku. V případě insolvenčního řízení budou podmíněné pohledávky uplatňovat zejména ručitelé dlužníka, jeho spoludlužníci nebo zástavní dlužníci, a to pro případ, že budou muset v budoucnu věřiteli dlužníka plnit na místo dlužníka.²⁹

Pohledávka podřízená je pohledávka, která má být (nejčastěji podle smlouvy) uspokojena až po uspokojení jiné pohledávky, popř. ostatních pohledávek dlužníka. Podřízené pohledávky se v insolvenčním řízení uspokojují až po úplném uspokojení ostatních pohledávek (s výjimkou pohledávek vyloučených v insolvenčním řízení z uspokojení) v závislosti na stanovené nebo dohodnuté míře jejich podřízenosti.³⁰

Pohledávka vykonatelná je pohledávka, jejíž uspokojení se věřitel může domáhat v soudním výkonu rozhodnutí nebo v exekuci. Jde zejména o pohledávky přiznané pravomocným rozhodnutím soudu nebo správního orgánu a pohledávky uznané dlužníkem v notářském nebo exekutorském zápise se svolením vykonatelnosti (výčet je uveden v § 274 OSŘ).³¹

Pohledávka za majetkovou podstatou. Výčet pohledávek za majetkovou podstatou uvádí § 168 InsZ. Pro pohledávky za majetkovou podstatou je charakteristické, že vznikly až po zahájení insolvenčního řízení nebo dokonce až po rozhodnutí o úpadku. Věřitel je neuplatňuje u insolvenčního soudu přihláškou pohledávky, ale přímo u insolvenčního správce. Pokud má insolvenční správce k dispozici dostatek finančních prostředků, měly by být hrazeny průběžně, ideálně ve lhůtách jejich splatnosti.³²

---

²⁷ MARŠÍKOVÁ, Jolana. *Insolvenční řízení z pohledu dlužníka a věřitele: příručka zejména pro neprávnický. 2.* vydání. Praha: Linde, 2011, s. 14.

²⁸ MARŠÍKOVÁ: *Insolvenční řízení z pohledu...*, s. 18.

²⁹ MARŠÍKOVÁ: *Insolvenční řízení z pohledu...*, s. 19.

³⁰ MARŠÍKOVÁ: *Insolvenční řízení z pohledu...*, s. 19.

³¹ MARŠÍKOVÁ: *Insolvenční řízení z pohledu...*, s. 19.

³² MARŠÍKOVÁ: *Insolvenční řízení z pohledu...*, s. 19.

Popření pohledávky. Pohledávky řádně a včas přihlášené věřiteli do insolvenčního řízení jsou podrobeny přezkumu na přezkumném jednání. Při přezkumném jednání je insolvenční správce oprávněn popřít pravost pohledávky (tvrdí, že pohledávka nevznikla, zanikla nebo je promlčena), výši pohledávky (tvrdí, že pohledávka existuje v jiné výši) či její pořadí (např. tvrdí, že pohledávka není pohledávkou zajištěnou). V takovém případě se následně vede u insolvenčního soudu incidenční spor o pravost, výši či pořadí popřené pohledávky. Právo popřít pohledávku má i dlužník; jeho popěrný úkon má vliv na uspokojení pohledávky v insolvenčním řízení pouze v případě reorganizace nebo oddlužení (i v tomto případě je nutno vést u insolvenčního soudu incidenční spor). S účinností od 31. března 2001 mají právo popřít pohledávku jinému věřiteli rovněž i věřitelé; popěrný úkon věřitele nemá však vliv na uspokojení jím popřené pohledávky, pokud je úpadek dlužníka řešen reorganizací.³³

Přezkumné jednání je druhem soudního jednání, při kterém se dlužník a insolvenční správce vyjadřují k oprávněnosti (pravosti, výši a pořadí) přihlášených pohledávek do insolvenčního řízení. Termín přezkumného jednání stanoví rozhodnutí o úpadku; vedle dlužníka a insolvenčního správce jsou oprávněni zúčastnit se ho i přihlášení věřitelé. Jednání je veřejné.³⁴

Přihláška pohledávky je procesní úkon, kterým věřitel uplatňuje uspokojení svých práv v insolvenčním řízení.

Společný zájem věřitelů specifikuje zájem nadřazený jejich jednotlivým zájmům, je-li jeho cílem, aby zvolený způsob řešení úpadku byl pro ně spravedlivý a výnosnější než ostatní způsoby řešení úpadku, není tím dotčeno zákonem zaručené zvláštní postavení některých věřitelů.

Úpadek dlužníka je definován mnohostí věřitelů – dlužník musí mít alespoň 2 věřitele. Úpadek může existovat ve dvou formách, a to ve formě platební neschopnosti nebo v případě dlužníka, kterým je právnická osoba nebo fyzická osoba – podnikatel, ve formě předlužení.³⁵

Věřitelský výbor je věřitelským orgánem v insolvenčním řízení zvoleným na schůzi věřitelů. Musí být ustanoven v případech, kde počet věřitelů přesahuje 50. Má 3 až 7 členů, každý z členů má náhradníka. Úkolem věřitelského výboru je chránit společný zájem věřitelů; v té souvislosti věřitelský výbor zejména vykonává dohled nad činností insolvenčního správce, v zákonem stanovených případech uděluje insolvenčnímu správci souhlas

---

³³ MARŠÍKOVÁ: *Insolvenční řízení z pohledu...*, s. 20.

³⁴ MARŠÍKOVÁ: *Insolvenční řízení z pohledu...*, s. 21.

³⁵ MARŠÍKOVÁ: *Insolvenční řízení z pohledu...*, s. 23.

k zamýšleným úkonům, průběžně schvaluje výši a správnost hotových výdajů insolvenčního správce a nákladů vynaložených na správu a údržbu majetkové podstaty.³⁶

Zjištěná pohledávka je taková pohledávka, kterou při přezkumném jednání

- a) nepopřel insolvenční správce ani žádný z přihlášených věřitelů,
- b) nepopřel insolvenční správce a insolvenční soud odmítl její popření přihlášeným věřitelem,
- c) insolvenční správce nebo přihlášený věřitel, který ji popřel, vezme své popření zpět, nebo
- d) v rámci incidenčního řízení bylo rozhodnuto insolvenčním soudem ve sporu o její pravost, výši nebo pořadí.³⁷

Zajištěný věřitel je věřitel, jehož pohledávka je zajištěna majetkem, který náleží do majetkové podstaty dlužníka, a to zástavním právem, zadržovacím právem, omezením převodu nemovitostí, zajišťovacím převodem vlastnického práva nebo postoupením pohledávky k zajištění anebo obdobným právem podle zahraniční právní úpravy.

2.1.1 Typy pohledávek

Věřitel může v insolvenčním řízení uplatnit různé typy pohledávek, s nimiž jsou spojena různá práva a povinnosti. Typy pohledávek podle jejich vlastností a možnosti uplatnění z hlediska InZ lze rozřadit na zajištěné a nezajištěné, vykonatelné a nevykonatelné, splatné a nesplatné, podmíněné a nepodmíněné, podřízené a nepodřízené, peněžité a nepeněžité.

a) Zajištěné a nezajištěné

Věřitel se zajištěnou pohledávkou má způsobem předpokládaným InZ v insolvenčním řízení specifické postavení, které je výrazně silnější než u nezajištěných věřitelů a jeho pohledávky pravidelně bývají uspokojeny v nejvyšším rozsahu. Ust. § 2 písm. g) InZ definuje zajištěného věřitele jako věřitele, jehož pohledávka je zajištěna majetkem, který náleží do majetkové podstaty, a to zástavním právem, zadržovacím právem, omezením převodu nemovitosti, zajišťovacím převodem práva nebo postoupením pohledávky k zajištění anebo obdobným právem podle zahraniční právní úpravy. Jiný způsob zajištění pohledávky je z pohledu postavení věřitele v insolvenčním řízení irelevantní a takový věřitel v insolvenčním řízení není považován za zajištěného.³⁸ Pohledávky, které nejsou zajištěny některým z uvedených způsobů, jsou tedy z pohledu InZ nezajištěné.

b) Vykonatelné a nevykonatelné

---

³⁶ MARŠÍKOVÁ: *Insolvenční řízení z pohledu...*, s. 23.

³⁷ MARŠÍKOVÁ: *Insolvenční řízení z pohledu...*, s. 329.

³⁸ zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení, ve znění pozdějších předpisů

K uplatnění pohledávky v insolvenčním řízení není třeba disponovat exekučním titulem, tak jako při výkonu rozhodnutí nebo exekučním řízení. V insolvenčním řízení lze uplatnit jak vykonatelnou, tak nevykonatelnou pohledávku, stejně jako pohledávku uplatněnou u soudu³⁹ či pohledávku, proti které je již veden výkon rozhodnutí nebo exekuce.⁴⁰

Věřitel, který exekučním titulem disponuje, se však částečně nachází ve výhodnější situaci jednak z hlediska rozporování jeho pohledávky v insolvenčním řízení a rovněž tehdy, když podává návrh na zahájení insolvenčního řízení. Insolvenční soud otázku existence této pohledávky znovu neposuzuje co do pravosti a ani výše.

c) Splatné a nesplatné

Do insolvenčního řízení lze rovněž přihlásit nesplatnou pohledávku. Jedním z účinků prohlášení konkursu v insolvenčním řízení je, že v souladu s § 250 InZ se nesplatné pohledávky proti dlužníku považují za splatné, nestanoví-li zákon jinak.

d) Podmíněné a nepodmíněné

V insolvenčním řízení je možné rovněž uplatnit pohledávku, která věřiteli za úpadcem teprve vznikne. Mezi takové věřitele § 183 InZ zahrnuje osoby, které zajišťují pohledávku jiného věřitele za dlužníkem, jakož i osoby, které jinému věřiteli odpovídají společně a nerozdílně s dlužníkem; těmto může vzniknout pohledávka za dlužníkem v tom rozsahu, v kterém za dlužníka plnily věřiteli. Rozsah situací, za kterých je namíste přihlásit pohledávku jako podmíněnou, zůstal od staré úpravy konkurzního řízení nezměněn. Ostatní již vzniklé pohledávky věřitelé uplatňují jako nepodmíněné.

e) Podřízené a nepodřízené

InZ uvádí zvláštní typ „podřízených“ pohledávek, které mají být uspokojeny až po úplném uhrazení všech přihlášených a nepopřených pohledávek. Ust. § 172 InZ mezi ně řadí pohledávky, u kterých je smluvně stanoveno uspokojení až po uspokojení všech jiných pohledávek dlužníka, a to řádných či za majetkovou podstatou, pohledávky z podřízených dluhopisů a dále pohledávky společníků a členů dlužníka vyplývající z jejich majetkového podílu ve společnosti.

f) Peněžité a nepeněžité

---

³⁹ Jedním z účinků konkursu dle InZ je přerušení určitých soudních řízení, která v době prohlášení konkursu probíhají. Pokračovat v nich lze pouze za podmínek stanovených InZ. Účinky prohlášení konkursu na probíhající řízení jsou upraveny v § 263 až 267 InZ.

⁴⁰ Viz ust. § 173 odst. 2 InZ. Také pohledávku, která se již začala exekučně vymáhat, je nutné přihlásit z toho důvodu, že dle § 109 InZ je jedním z účinků zahájení insolvenčního řízení též ten, že výkon rozhodnutí či exekuci postihující majetek náležející do majetkové podstaty lze nařídít, nelze ji však provést.

V insolvenčním řízení mohou být uplatněny pohledávky jak peněžité, tak nepeněžité. U nepeněžitých pohledávek uplatňovaných přihláškou je však stanovena nutnost finančně je vyčíslit, protože přihlašované pohledávky mohou být v konkursu, reorganizaci či oddlužení dle InZ uspokojeny pouze v penězích, kdy smyslem těchto institutů je zpeněžení majetkové podstaty a rozdělení výtěžku mezi přihlášené věřitele.

2.2 Podstata insolvenčního řízení a úpadku dlužníka

Insolvenční řízení představuje zvláštní druh soudního řízení, jehož hlavním předmětem je dlužníkův úpadek nebo hrozící dlužníkův úpadek. Mimo jiné tato oblast zahrnuje i způsoby jeho řešení. V rámci insolvenčního řízení i v jeho průběhu jsou uplatňovány pohledávky věřitelů za dlužníkem a tyto zjištěné pohledávky jsou buď autoritativně zjišťovány, nebo popírány a zjištěné a potvrzené pohledávky jsou následně uspokojovány. V průběhu insolvenčního řízení nejsou pohledávky uplatňovány žalobou, ale přihláškou. O existenci takové přihlášené pohledávky nerozhoduje v první fázi soud, ale insolvenční správce, který pohledávku buď zjistí a potvrdí tím její existenci nebo ji popře a čímž ji v podstatě zamítne.⁴¹ Zjištění pohledávky insolvenčním správcem je obdobou rozhodnutí soudu, kterým tento dlužníkovi ukládá povinnost pohledávku zaplatit. Pokud popře insolvenční správce pohledávku, podléhá jeho rozhodnutí přezkumu soudní cestou. Věřitel, jehož pohledávku insolvenční správce popře, má právo podat určovací žalobu, na jejímž základě soud v tzv. incidenčním sporu, který probíhá v rámci insolvenčního řízení, rozhodne, zda pohledávka existuje nebo nikoli a jaká je její případná výše a pořadí. Zjištěné pohledávky jsou v insolvenčním řízení uspokojovány z majetku a dalších příjmů dlužníka.⁴²

2.2.1 Úpadek dlužníka a způsoby jeho řešení

V souladu s ustanovením § 3 odst. 1 InsZ, je dlužník v úpadku, jestliže má: více věřitelů a peněžité závazky po dobu delší 30 dnů po lhůtě splatnosti a tyto závazky není schopen plnit. Dle odst. 2 téhož ustanovení, dlužník není schopen plnit své peněžité závazky, jestliže zastavil platby podstatné části svých peněžitých závazků nebo je neplní po dobu delší 3 měsíců po lhůtě splatnosti nebo není možné dosáhnout uspokojení některé ze splatných peněžitých pohledávek vůči dlužníku výkonem rozhodnutí nebo exekucí nebo nesplnil povinnost předložit seznamy uvedené v § 104 odst. 1 InsZ, kterou mu uložil insolvenční soud.

Je-li právnickou osobou nebo fyzickou osobou – podnikatelem, je v úpadku i tehdy, je-li předlužen, tj. má-li více věřitelů a souhrn jeho závazků převyšuje hodnotu jeho majetku. Při

⁴¹ ZAHRADNÍKOVÁ, Radka. *Organizace justičního systému*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2007, s. 108.

⁴² ZAHRADNÍKOVÁ: *Organizace justičního systému*, s. 108.

stanovení hodnoty dlužníkovy majetku se přihlíží také k další správě jeho majetku, případně k dalšímu provozování jeho podniku, lze-li se zřetelem ke všem okolnostem důvodně předpokládat, že dlužník bude moci ve správě majetku, nebo v provozu podniku pokračovat.

Z uvedeného plyne, že pojem úpadku vymezujeme dvojím způsobem, jako úpadek projevující se platební neschopností (insolvenčí) dlužníka a jako úpadek projevující se jeho předlužením, přičemž k vydání rozhodnutí o úpadku postačuje zjištění, že dlužník je buď insolventní, nebo že je předlužen, jinými slovy, zjištění úpadku v obou zákonem vymezených formách není nezbytné.⁴³

NS ve svém rozhodnutí uvádí, že schopnost plnit splatné závazky (§ 1 odst. 3 ZKV), jakož i úvaha, zda dlužník je či není předlužen (§ 1 odst. 3 ZKV), je závislá na zhodnocení všech majetkových poměrů té které fyzické či právnické osoby; okolnost, že na příslušný subjekt přešla majetková práva a závazky zemřelého, o majetkových poměrech tohoto subjektu (právního nástupce) nevypovídá.⁴⁴⁴⁵

V předešlé právní úpravě se úpadek řešil dvěma formami, a to:

- řízením konkursním
- řízením vyrovnávacím

Dle platné právní úpravy se předpokládá v zásadě pouze jediné řízení. Teprve v jeho průběhu má být rozhodnuto, jakou procesní formou bude daný úpadek řešen. Mezi tyto formy řešení úpadku pak patří zejména řízení konkursní, které má vést k likvidaci podniku úpadce rozprodáním jeho majetku, nebo řízení reorganizační, jehož cílem je sanace podniku úpadce a jeho další existence.

Příčinou současné právní úpravy je jednak možnost urychlení rozhodnutí o úpadku dlužníka, aniž by již musela být známa forma způsobu řešení tohoto úpadku, dále také možnost pružnější reakce na okamžitý ekonomický stav úpadce.

2.2.2 Způsoby řešení úpadku

Způsobem řešení úpadku nebo hrozícího úpadku dlužníka v insolvenčním řízení se dle ustanovení § 4 odst. 1 InsZ, rozumí:

- konkurz,
- reorganizace,
- oddlužení,

---

⁴³ usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 13. listopadu 2008, sp. zn. 2 VSPH 207/2008-B

⁴⁴ KRČMÁŘ, Zdeněk. *Přehled judikatury ve věcech konkursu a vyrovnání*. Praha: ASPI, 2005, s. 5.

⁴⁵ rozhodnutí Nejvyššího soudu zveřejněné pod číslem R 52/1998

- zvláštní způsoby řešení úpadku, které tento zákon stanoví pro určité subjekty nebo pro určité druhy případů.

Rozhodnutím insolvenčního soudu o způsobu řešení úpadku se rozumí:

- jde-li o konkurs nebo o některý ze zvláštních způsobů řešení úpadku - rozhodnutí o prohlášení konkursu na majetek dlužníka
- jde-li o reorganizaci - rozhodnutí o povolení reorganizace
- jde-li o oddlužení - rozhodnutí o povolení oddlužení

Insolvenční řízení⁴⁶ lze zahájit pouze na návrh, který může podat dlužník i jeho věřitel.

Do 2 hodin od obdržení insolvenčního návrhu soud vyvěsí vyhlášku o zahájení řízení v insolvenčním rejstříku. InsZ zpřísňuje povinnost podnikatelů podat insolvenční návrh na sebe sama. Porušení této povinnosti vede k odpovědnosti podnikatele za škodu způsobenou věřitelům, nově však nemá trestněprávní dopady. Insolvenční soud musí rozhodnout o úpadku do 10 dnů ode dne podání insolvenčního návrhu. Je-li úpadek dlužníka ve stanovené lhůtě prokázán, soud ho vyhlásí a ustanoví insolvenčního správce. Nejpozději do následujících 2 měsíců svolá soud schůzi věřitelů. V návaznosti na ni pak rozhodne, zda jsou dány podmínky pro prohlášení konkursu či pro reorganizaci dlužníka či povolení oddlužení. Konkurs⁴⁷ spočívá v tom, že na základě rozhodnutí o prohlášení konkursu jsou zjištěné pohledávky věřitelů zásadně poměrně uspokojeny z výnosu prodeje majetku dlužníka. Avšak neuspokojené pohledávky věřitelů po zrušení konkursu nezanikají. Pro právnické osoby má v podstatě likvidační charakter. Pro menší dlužníky, u nichž obrat nepřesahuje 2 miliony korun a mají méně než 50 věřitelů, lze využít ustanovení o nepatrném konkursu. Jde o konkurs zjednodušeným postupem. Reorganizací⁴⁸ se rozumí zpravidla postupné uspokojování pohledávek věřitelů při zachování provozu dlužníkovy podniku, zajištěné opatřeními k ozdravení hospodaření tohoto podniku podle soudem schváleného reorganizačního plánu s průběžnou kontrolou jeho plnění ze strany věřitelů. Reorganizací lze řešit úpadek nebo hrozící úpadek dlužníka – podnikatele a týká se jeho podniku. V zásadě je možná pouze u velkých podniků, které mají obrat přes 100 milionů korun a více než 100 zaměstnanců. U menších podnikatelů se dá realizovat pouze s kvalifikovaným souhlasem věřitelů. Pokud to věřitelé považují za výhodné, schválí dlužníkovi reorganizační plán a ten pak může i nadále pokračovat v podnikání. Oddlužení⁴⁹ se podobá reorganizaci přizpůsobené povaze nepodnikatelských subjektů a v praxi se bude týkat zejména spotřebitelů. Podnikatelé

⁴⁶ zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení, ve znění pozdějších předpisů

⁴⁷ zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení, ve znění pozdějších předpisů

⁴⁸ zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení, ve znění pozdějších předpisů

⁴⁹ zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení, ve znění pozdějších předpisů

však své oddlužení navrhnout nemohou. Dlužník, který není podnikatelem, může insolvenčnímu soudu navrhnout, aby jeho úpadek nebo jeho hrozící úpadek řešil oddlužením. Jiná osoba než dlužník není oprávněna návrh na oddlužení podat.

2.3 Insolvenční řízení a jeho zásady

Dle ustanovení § 5 InsZ, insolvenční řízení spočívá na následujících zásadách, které jsou v souladu s platnou evropskou úpravou insolvenčního řízení:⁵⁰

- *insolvenční řízení musí být vedeno tak, aby žádný z účastníků nebyl nespravedlivě poškozen nebo nedovoleně zvýhodněn a aby se dosáhlo rychlého, hospodárného, a co nejvyššího uspokojení věřitelů,*
- *věřitelé, kteří mají podle tohoto zákona zásadně stejné nebo obdobné postavení, mají v insolvenčním řízení rovné možnosti,*
- *nelze práva věřitele nabytá v dobré víře před zahájením insolvenčního řízení omezit rozhodnutím insolvenčního soudu ani postupem insolvenčního správce,*
- *věřitelé jsou povinni zdržet se jednání směřujícího k uspokojení jejich pohledávek, mimo insolvenční řízení, ledaže to dovoluje zákon.*

První zásada říká, že insolvenční řízení musí být vedeno tak, aby žádný z účastníků nebyl nespravedlivě poškozen nebo nedovoleně zvýhodněn a aby se dosáhlo rychlého, hospodárného a co nejvyššího uspokojení věřitelů. Tato zásada navazuje na § 1 písm. a) InsZ a klade důraz na rychlý průběh insolvenčního řízení. Je však otázkou, zda jen zásada sama o sobě napomůže ke zrychlení průběhu insolvenčního řízení (průměrná délka trvání konkursního řízení je podle statistik Ministerstva spravedlnosti ČR 5,5 roku; Světová banka, která se problematikou českých konkursů zabývá, ve svých studiích tvrdí, že se jedná o více než 9 let).

O tuto zásadu opřel NS v rozhodnutí, v němž konstatoval, že by jí odporovalo, kdyby návrhvatel v návrhu na zahájení insolvenčního řízení nevyličil rozhodné skutečnosti a pouze odkázal na listinné důkazy, jiný výklad by podle přesvědčení NS narušil zásadu insolvenčního řízení formulovanou v § 5 písm. a) InsZ ve prospěch nedbalých či procesně neopatrných insolvenčních návrhvatelů.⁵¹ To platí tím více, že InsZ výslovně zavádí odlišný režim pro odstraňování vad insolvenčního návrhu na straně jedné (§ 128 odst. 1 InsZ) a pro

⁵⁰ Srov. ZAHRADNÍKOVÁ, Radka. *Organizace justičního systému*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2007, s. 141.

⁵¹ usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 26. února 2009, sp. zn. 29 NS ČR 7/2008, usnesení Vrchního soudu v Olomouci ze dne 10. července 2008, sp. zn. 67/2009-A

odstraňování vad týkajících se příloh insolvenčního návrhu na straně druhé (§ 128 odst. 2 InsZ).⁵²

Požadavek rychlosti je jednak zdůrazněn v zásadách insolvenčního řízení a taktéž se odráží ve stanovení lhůt insolvenčním zákonem, přičemž některé lhůty jsou velmi krátké. Jedná se například o:

- lhůta 2 hodin pro zveřejnění oznámení o zahájení insolvenčního řízení, přičemž pokud zbývá do skončení úředních hodin insolvenčního soudu méně než 2 hodiny, nebo ve dnech pracovního klidu, zveřejní insolvenční soud oznámení o zahájení insolvenčního řízení nejpozději do 2 hodin po zahájení úředních hodin nejbližšího pracovního dne insolvenčního soudu,
- lhůta pro rozhodnutí o návrhu na moratorium stanovená do konce pracovního dne nejbližší následujícího po dni, kdy mu takový návrh došel,
- lhůta 7 dnů po podání insolvenčního návrhu pro jeho odmítnutí v případě návrhu neobsahujícího všechny náležitosti či neurčitého nebo nesrozumitelného, pokud nedostatky brání pokračovat v řízení,
- lhůta 10 dnů od podání insolvenčního návrhu, kdy je soud povinen učinit úkony směřující k rozhodnutí věci,
- lhůta 2 měsíců od rozhodnutí o úpadku pro konání schůze věřitelů,
- lhůta 2 měsíců pro rozhodnutí odvolacího soudu o odvolání proti rozhodnutí o úpadku, proti rozhodnutí o způsobu řešení úpadku.

Zásada rovnosti možností u věřitelů stejného nebo obdobného postavení znamená, že není možné připsat shodná práva věřitelům s nestejným postavením. Např. věřitelům, kteří své pohledávky musí přihlásit do insolvenčního řízení, a věřitelům, kteří tak učinit nemusí, popř. shodná práva věřitelům zajištěným a věřitelům, kteří své pohledávky zajištěné nemají. Tato zásada se bude uplatňovat zejména v rámci poměrného uspokojování v dané skupině věřitelů.

Zásada ochrany práv nabytých v dobré víře před zahájením insolvenčního řízení (je obsažena též např. v zákoně č. 500/2004 Sb., správním řádu) vylučuje, aby insolvenčním řízením byla omezena takto nabytá práva, pochopitelně za podmínky, že byla nabyta již před jeho zahájením. Typickým příkladem jsou práva zajištěných věřitelů. Věřitel se však může této zásady dovolávat s úspěchem jen tehdy, je-li nositelem dobré víry, tedy nejedná se o postup, který je se zásadou dobré víry v příkrém rozporu.

---

⁵² KOTOUČOVÁ: *Zákon o úpadku a způsobech jeho řešení...*, s. 21.

Poslední zásadou, která se v insolvenčním řízení uplatní, je zásada nemožnosti uspokojit se v insolvenčním řízení jiným způsobem, než umožňuje zákon. Cílem této zásady je zabránit všem věřitelům, aby prováděli jakékoli kroky, které by směřovaly k separátnímu uspokojování jejich nároků mimo režim insolvenčního řízení. Tato zásada má rovněž zamezit tomu, aby byly v konečném důsledku poškozovány zájmy ostatních insolvenčních věřitelů, tedy zejména těch, kteří dodržují zákon.

Takto pojaté zásady insolvenčního řízení jsou interpretačním kritériem pro výklad dalších ustanovení insolvenčního zákona. Nelze je přehlížet ani při aplikaci zvláštních právních předpisů, které obsahují právní úpravu odlišnou od insolvenčního zákona.⁵³

---

⁵³ KOTOUČOVÁ, Jiřina a kol. *Zákon o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon): komentář*. Praha: C. H. Beck, 2010, s. 20.

3. PRAKTICKÁ VÝCHODISKA DANÉ PROBLEMATIKY

V průběhu insolvenčního řízení nejsou pohledávky uplatňovány žalobou, ale přihláškou. O existenci takové přihlášené pohledávky nerozhoduje v první fázi soud, ale insolvenční správce, který pohledávku buď zjistí a potvrdí tím její existenci nebo popře a tímto je v podstatě zamítnuta.⁵⁴

3.1 Historický exkurz

Oprávnění popírat přihlášené pohledávky dalších věřitelů bylo po celou dobu existence samostatného československého státu. Toto právo přiznávalo Císařské nařízení č.337/1914 ř.z., které zavedlo řád konkursní, řád vyrovnávací a řád odpůřčí, tak rovněž i zákon č. 64/1931 Sb.z. a n., kterým byl řád konkursní, vyrovnací a odpůřčí vydán. Vývojově v následujícím zákoně č.328/1991 Sb., o konkurzu a vyrovnání, přesněji v § 21, mohl popírat pohledávky každý přihlášený věřitel bez ohledu na stav jím uplatněné pohledávky a dalších podmínek. Až nová úprava úpadkového zákona č.182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení, právo popírat pohledávky jednotlivým věřitelům odejmula, kde v ustanovení § 192 odst. 1 bylo výslovně uvedeno, že jednotliví věřitelé toto právo nemají. Popěrné právo tedy bylo pouze na straně insolvenčního správce a úpadce, kteří mohli popřít pohledávku co do její pravosti, výše nebo pořadí.

3.2 Znovuzavedení popěrného práva

Ústavní soud České republiky (dále „ÚS“) v roce 2010 projednával ústavní stížnost, jejímž předmětem bylo právo přihlášeného věřitele popírat pohledávky jiných věřitelů, což bylo v rozporu se zněním §192 odst. 1 InsZ. Napadené ustanovení obsahovalo: „Dlužník a insolvenční správce mohou popírat pravost, výši a pořadí všech přihlášených pohledávek; jednotliví věřitelé toto právo nemají. Stanovisko, které insolvenční správce zaujal k jednotlivým pohledávkám v seznamu přihlášených pohledávek, může při přezkumném jednání změnit.“ Popěrné právo tedy bylo pouze na straně insolvenčního správce a úpadce, kteří mohli popřít pohledávku co do její pravosti, výše nebo pořadí.

Následně na základě ústavního nálezu se znění odstavce tohoto paragrafu zrušilo dnem 31. března 2011.⁵⁵ Dne 1. dubna 2011 nabyla účinnost novela InsZ, která obnovila právo ostatních věřitelů právo popírat pohledávky dalších přihlášených věřitelů.

⁵⁴ ZAHRADNÍKOVÁ, Radka. *Organizace justičního systému*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2007, s.108.

⁵⁵ nálezu Ústavního soudu ČR ze dne 1. července 2010, sp. zn. Pl. ÚS 14/10, body 55-56

ÚS vycházel zejména ze závěru, že pokud insolvenční správce uzná pohledávku, je tím pohledávka zjištěna, a to v rámci insolvenčního řízení s konečnou platností. ÚS přisoudil insolvenčnímu správci při výkonu působnosti týkající se uznávání pohledávek postavení orgánu veřejné moci a nikoliv jeho jinak deklarované postavení zástupce věřitelů. Je to ostatně logický závěr, neboť insolvenční správce tu nesporně vykonává, řekněme až vrchnostenskou pravomoc nad věřiteli dlužníka. Nemůže totiž platit obojí, buď insolvenční správce působí jako zástupce věřitelů, ale pak nemůže autoritativně rozhodovat o právech a povinnostech věřitelů, nebo takovým právem disponuje, avšak pak nemůže působit jako zástupce věřitelů.

ÚS ve svém nálezu kvalifikuje věřitelské popěrné právo jako právo, jímž se chrání základní právo, právo vlastnické, neboť pod pojem majetek je nutno subsumovat i pohledávky, jejichž splnění lze legitimně očekávat. Stavem, kdy není věřitelům popěrné právo přiznáno, pak ÚS hodnotí stav, který je v rozporu s čl. 36 odst. 1 LZPS, tedy s právem na soudní ochranu. Ačkoliv byl výchozí legislativní stav veden snahou o zrychlení insolvenčního řízení, vyslovil i z tohoto hlediska ÚS svoji nespokojenost, když předřadil právo na soudní ochranu, resp. spravedlivý proces před rychlost řízení, jak totiž správně ÚS poukazuje, rychlost řízení se uplatňuje až v rámci spravedlivého procesu, není-li proces spravedlivý, není již tak úplně podstatné, zda byl rychlý či nikoliv.

Ve zkratce, uvedené důvody pak vedly ÚS ke zrušení ustanovení § 192 odst. 1 věta první, včetně věty za středníkem InsZ, v tehdy platném a účinném znění. Podle ÚS toto ustanovení znamenalo „protiústavní mezeru v podobě protiústavního zúžení okruhu subjektů oprávněných popírat pravost, výši a pořadí přihlášených pohledávek. ÚS zároveň odložil vykonatelnost zrušovaného ustanovení do 31. března 2011 tak, aby byl zákonodárci poskytnut dostatečný časový prostor pro případnou reakci. Příslušná vládní novela InsZ pak byla Poslanecké sněmovně ČR předložena dne 17. ledna 2011. Vládní návrh byl rozeslán poslancům jako sněmovní tisk 233.⁵⁶ Novela pak byla schválena dne 3. března 2011 a publikována ve Sbírce zákonů jako zákon č. 69/2011 Sb., kterým se mění zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „novela“). Níže učiním exkurz do schváleného textu novely, přičemž upozorníme na zásadní

---

⁵⁶ *Sněmovní tisk 233* [online]. Parlament České republiky, Poslanecká sněmovna, 2011 [cit. 2011-05-31]. Dostupné na <<http://www.psp.cz/sqw/historie.sqw?o=6&T=233>>. FRK, Patrik. K znovuzavedení popěrného práva přihlášených věřitelů. *Právo*, 2011, č. 2, s. 35.

změny, které do českého úpadkového práva de lege lata přináší zejména, pokud jde o znovuzavedení věřitelského popěrného práva.⁵⁷

Nová koncepce úpravy popěrného práva se promítla do přísné formalizace způsobu uplatnění popěrného práva a to tak, aby nedocházelo k zdlouhavým incidenčním sporům, jak se stávalo za účinnosti dřívější úpravy v ZKV. Tyto incidenční spory byly vyvolány často se spekulativním záměrem a trvaly i několik let, což vedlo k nežádoucím průtahům v rámci konkurzního řízení. Princip rychlosti zákonodárce zřejmě nepřiměřeně upřednostnil před principem ochrany majetkových práv věřitelů.

Dle mého názoru, je však lhůta stanovená pro popěrný úkon věřitele, kdy musí být řádně vyplněný formulář doručen insolvenčnímu soudu nejpozději 3 pracovní dny před dnem, v němž se má konat přezkumné jednání o popírané pohledávce, příliš krátká, kdy při vadných podáních až čas ukáže, jak soudy při současném vytížení budou schopny tuto agendu vyřídit. Zcela pozitivně lze rovněž hodnotit, že všechny tyto procesní úkony soudu, budou i nadále a promptně zveřejněny v insolvenčním rejstříku. Insolvenční rejstřík je veřejně přístupný soudní rejstřík, kde lze nalézt dostupné informace o probíhajících insolvenčních řízeních, ale jsou zde také v elektronické podobě zveřejňovány dokumenty ze soudních spisů insolvenčního řízení. To má zásadní význam pro sledování lhůt pro přihlášení pohledávek věřitelů vůči dlužníkovi, termínů nařízených přezkumných jednání nebo schůzí věřitelů, popření přihlášených pohledávek a dalších významných úkonů v řízení.⁵⁸

3.2.1 Meze základních práv a svobod

Argumentů ÚS ve výše uvedeném nálezu vyslovil několik, ale hlavní rozpor spatřil v tom, že napadené ustanovení § 192 odst. 1 věty první včetně věty za středníkem, bylo v rozporu s čl. 36 odst. 1 LZPS, kde navíc podle čl. 4 odst. 4 LZPS musí být šetřeno podstaty a smyslu základního práva,⁵⁹ tedy základní právo nelze popřít, což však napadené ustanovení učinilo. Má-li každý dle čl. 36 odst. 1 LZPS právo domáhat se ochrany svých práv u soudu či jiného orgánu, přičemž podmínky a pravidla realizace tohoto práva stanoví zákon,⁶⁰ pak takový zákon, vydaný na základě ústavního zmocnění, nemůže nárok každého domáhat se ochrany svých práv u soudu či jiného orgánu v té které situaci zcela negovat, a tím tedy ústavně zaručené základní právo popřít. Ustanovením článku 36 odst. 1 LZPS je každému

⁵⁷ FRK, Patrik. K znovuzavedení popěrného práva přihlášených věřitelů. *Právo*, 2011, č. 2, s. 35.

⁵⁸ DORFL, Luboš. K vymáhání pohledávek výkonem rozhodnutí, exekucí nebo v insolvenčním řízení. *Právní rádce*, 2009, roč. XVII., č. 3, s. 18.

⁵⁹ Usnesení předsednictva ČNR č. 2/1993 Sb., o vyhlášení Listiny základních práv a svobod jako součásti ústavního pořádku ČR, ve znění pozdějších předpisů

⁶⁰ Usnesení předsednictva ČNR č. 2/1993 Sb., o vyhlášení Listiny základních práv a svobod jako součásti ústavního pořádku ČR, ve znění pozdějších předpisů

ústavně garantována možnost domáhat se ochrany svého práva u soudu či jiného orgánu pro všechny situace.

Jestliže je § 192 odst. 1 větou první a větou za středníkem InsZ věřitelům odepráno právo popírat pohledávky jiných věřitelů, zákonodárce projevil vůli, že věřitelé nemají možnost domáhat se zpochybnění pohledávky nejen popěrným úkonem v rámci přezkumného jednání, ale ani jakýmkoli právním institutem uplatnění práva (jako je např. žaloba na určení pohledávky jiného věřitele nebo odvolání proti rozhodnutí insolvenčního správce). Vůči všem jiným procesním prostředkům k ochraně práva je tedy § 192 odst. 1 věta první a věta za středníkem InsZ *lex specialis*.

Nesprávné přihlášení, resp. uznání (nepopření) insolvenčním správcem té které pohledávky (její pravosti, výše, pořadí) jednoho věřitele může mít proto za důsledek (mimo jiné) uspokojení pohledávky druhého věřitele v menší míře, než by tomu bylo za předpokladu správného zjištění předmětné pohledávky. Tedy může důsledně vzato značit dotčení majetkových práv věřitele a dotčení i jiných jeho práv (srov. další důsledky spojené s výsledkem přezkumu, tj. hlasování a účast ve věřitelských orgánech, příp. sankce a další procesní práva a povinnosti).

V obdobném smyslu je navíc napadené ustanovení v rozporu s čl. 6 odst. 1 EÚ o LP, neboť není splněn požadavek, že každý, o jehož občanská práva nebo závazky se jedná, musí mít zaručeno právo na přístup k soudu.⁶¹ Uvedené konstatování přitom platí zvláště za situace, kdy se věřitel popřením pohledávky jiného věřitele domáhá ochrany nikoli jen „obyčejného“ práva, nýbrž práva základního.

Z judikatury Evropského soudu pro lidská práva i ÚS vyplývá, že pojem „majetek“ obsažený v první části článku 1 Dodatkového protokolu k EÚ o LP má autonomní rozsah, který není omezen na vlastnictví hmotného jmění a nezávisí na formální kvalifikaci ve vnitrostátním právu. Může zahrnovat jak „existující majetek“, tak majetkové hodnoty, včetně pohledávek, na jejichž základě může jednotlivec tvrdit, že na jejich splnění má přinejmenším „legitimní očekávání“. Následně I. výrok ÚS zněl, že „ustanovení § 192 odst. 1 věty první včetně věty za středníkem zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), ve znění pozdějších předpisů, se zrušuje dnem 31. března 2011.“⁶²

Dne 1. dubna 2011 nabyla účinnost novela InsZ, která obnovila právo ostatních věřitelů popírat pohledávky dalších přihlášených věřitelů. Mezi hlavní změny uvedené novely patří, že

---

⁶¹ Evropská Úmluva o ochraně lidských práv a svobod ve znění Protokolů č. 11 a 14 s Protokoly č. 1, 4, 6, 7, 12 a 13

⁶² náleží Ústavního soudu ČR ze dne 1. července 2010, sp. zn. Pl. ÚS 14/10, výrok I.

popírající věřitel bude muset použít k popření předem určený formulář, složit u insolvenčního soudu jistotu pro nadcházející incidenční řízení a i nově je stanovena poměrně krátká lhůta insolvenčního soudu k odmítnutí popření pohledávky.

3.2.2 Kolize principů - rychlost řízení a vlastnictví

Napadená ustanovení zcela prokazatelně vybočila z mezí přiměřenosti, neboť princip rychlosti nepřiměřeně upřednostnila před principem ochrany majetkových práv věřitelů. Rychlost řízení může být uvažována až v rámci konkrétního – spravedlivého – procesu. Proces, byť by byl garantován jako „rychlý“, by neměl rozumného smyslu, pokud by nebyl spravedlivý, negarantoval spravedlivý výsledek, tedy (mj.) pokud by v něm neměl každý možnost domáhat se ochrany svého práva (jde o pojmovou součást procesu). Základní právo dle čl. 36 odst. 1 LZPS každého na ochranu svého práva, realizovatelné v řízení, z povahy věci předchází rychlosti tohoto řízení, je jeho obligatorním východiskem.

Nelze tak než dovést, že zákonodárce v napadeném ustanovení omezil, ba dokonce anuloval toto právo věřitele, který v probíhajícím insolvenčním řízení usiluje o možnost domáhat se ochrany svých práv u soudu či jiného orgánu.

S ohledem na to, že se věřitel popřením pohledávky jiného věřitele domáhá ochrany práva základního, je napadené ustanovení rovněž v rozporu s čl. 4 Ústavy ČR, dle kterého jsou základní práva a svobody pod ochranou soudní moci.⁶³ ÚS ze shora uvedených důvodů zrušil ustanovení § 192 odst. 1 věty první včetně věty za středníkem InsZ, které znamená protiústavní mezeru v podobě zúžení okruhu subjektů oprávněných popírat pravost, výši a pořadí přihlášených pohledávek.

Komparatistika uvádí, že kupř. i dle rakouské či německé právní úpravy může pohledávku určitého věřitele popírat jiný věřitel téhož dlužníka (srov. např. § 105 Konkursordnung, § 178 Insolvenzordnung). Na komparatistickou stránku této problematiky rozsáhle odkazuje i doplnění návrhu navrhovatelkou RWE Energie, a. s., ze dne 24. června 2010, v němž uzavírá: »zde předestřená komparace ukazuje, že země, kde má ekonomické nazírání na právní instituty daleko delší tradici než v ČR, touto cestou nešly, jelikož jako země „Rule of Law“ respektují onen ústavní rozměr práv věřitelů, princip plné jurisdikce rozhodnutí orgánů veřejné moci a chtějí se vyhnout možným „skrytým tlakům“ některých věřitelů se spornými pohledávkami na správce.

---

⁶³ ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších předpisů

3.3 Aktivní legitimace k popření pohledávky

Ustanovení § 200 InsZ původně upravující část materie dlužnického popěrného práva je nyní nově rubrikováno jako „Popření pohledávky přihlášeným věřitelem“ a nachází se zde řešení některých otázek souvisejících právě s institutem věřitelského popěrného práva.

Jak již bylo uvedeno výše, nově je přiznáno právo popírat pohledávky i přihlášeným věřitelům. Ti tak musí činit písemně, přičemž po formální stránce musí mít písemné popření náležitosti jako žaloba podle OSŘ⁶⁴ a musí z něj být patrné, zda se popírá pravost, výše nebo pořadí pohledávky, nicméně se zavádí povinná formulářová podoba⁶⁵ [§ 200 odst. 1 InsZ].

Zde pokládám za nutné upozornit na ustanovení § 200 odst. 2 InsZ, podle něhož se k popření pohledávky přihlédne, pouze pokud bude mít veškeré náležitosti a (kumulativně) bude doručeno insolvenčnímu soudu nejpozději 3 pracovní dny přede dnem, v němž se má konat přezkumné jednání o popírané pohledávce. Stejně tak se nepřihlíží „k popření pohledávky učiněnému ve formě, která v době konání přezkumného jednání o popřené pohledávce vyžaduje písemné doplnění, předložení jeho originálu, případně předložení písemného podání shodného znění.“

Citované ustanovení taktéž obsahuje pravidlo, podle něhož nelze měnit uplatněný důvod popření po uplynutí lhůty stanovené pro doručení písemného popření pohledávky; argumentum a contrario tak platí, že až do marného uplynutí lhůty pro doručení písemného popření pohledávky, je popírající přihlášený věřitel oprávněn důvod popření pohledávky měnit.

Pokud nastane skutečnost, s níž InsZ spojuje následek, kdy se k popření pohledávky nepřihlíží, případně je popření pohledávky přihlášeným věřitelem zjevně bezdůvodné, odmítne jej insolvenční soud rozhodnutím.⁶⁶ Takové rozhodnutí je insolvenční soud oprávněn vydat pouze do skončení přezkumného jednání, jehož předmětem je popíraná pohledávka [§ 200 odst 3 InsZ].

---

⁶⁴ zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů. FRK, Patrik. K znovuzavedení popěrného práva přihlášených věřitelů. *Právo*, 2011, č. 2, s. 37.

⁶⁵ „Popření pohledávky lze učinit pouze na formuláři, jehož náležitosti stanoví prováděcí právní předpis. Podobu formuláře zveřejní ministerstvo způsobem umožňujícím dálkový přístup; tato služba nesmí být zpoplatněna“ [§ 200 odst 1 *in fine* InsZ]. Také proto se v tomto případě nebude aplikovat ustanovení § 43 o.s.ř. o odstraňování vad podání [srov § 200 odst. 2 InsZ]. FRK, Patrik. K znovuzavedení popěrného práva přihlášených věřitelů. *Právo*, 2011, č. 2, s. 37.

⁶⁶ „Rozhodnutí podle odstavce 3 se doručuje zvlášť věřiteli, který popřel pohledávku, věřiteli popřené pohledávky, dlužníku a insolvenčnímu správci. Osobou oprávněnou k podání odvolání proti tomuto rozhodnutí je pouze věřitel, který popřel pohledávku“ [§ 200 odst. 4 InsZ]. FRK, Patrik. K znovuzavedení popěrného práva přihlášených věřitelů. *Právo*, 2011, č. 2, s. 37.

V případě, že popření pohledávky nebude výše popsaným postupem odmítnuto, považuje se podání, kterým byla pohledávka popřena,⁶⁷ za žalobu, kterou tento věřitel uplatnil u insolvenčního soudu své popření vůči věřiteli, který pohledávku přihlásil [§ 200 odst. 5 InsZ.]. Stejně jako v případě popěrného práva insolvenčního správce, i zde platí, že: „Jako důvod popření pravosti nebo výše vykonatelné pohledávky přiznané pravomocným rozhodnutím příslušného orgánu lze uplatnit jen skutečnosti, které nebyly uplatněny dlužníkem v řízení, které předcházelo vydání tohoto rozhodnutí, důvodem popření však nemůže být jiné právní posouzení věci [§ 200 odst. 6 InsZ].“⁶⁸

Popírá-li věřitel pravost pohledávky jiného věřitele, pak namítá, že pohledávka vůbec nevznikla nebo zanikla nebo došlo k jejímu promlčení. Zpochybňuje-li věřitel výši pohledávky jiného věřitele, pak tvrdí, že pohledávka sice existuje, ale v jiné (nižší) výši. Přitom musí uvést, v jaké výši dle jeho názoru pohledávka existuje. Popírá-li věřitel pořadí pohledávky jiného věřitele (zpravidla právo ze zajištění), pak musí uvést, jaké pořadí dle jeho názoru pohledávka má (např. že pohledávka je nezajištěná).

Zatímco pro popěrný úkon insolvenčního správce a dlužníka není forma předepsána (pohledávka může být popřena písemnou formou tak, že insolvenční správce či dlužník zanesou své popření pohledávky do seznamu přihlášených pohledávek ještě před přezkumným jednáním, nebo ústně do protokolu při soudním jednání, kdy popření pohledávky zaznamená do seznamu přihlášených pohledávek insolvenční soud), pro popěrný úkon věřitele je předepsán formulář, který je bezplatně dostupný ke stažení na webových stránkách www.insolvencni-zakon.cz.⁶⁹

K popření pohledávky bude vedle insolvenčního správce a dlužníka nově tedy i oprávněný a přihlášený věřitel. Popírat pohledávky jiných věřitelů tedy budou moci jen ti věřitelé, kteří uplatnili svůj nárok přihláškou pohledávky. Aktivní legitimace a účinky popření trvají pouze po dobu účasti popírajícího věřitele v insolvenčním řízení jako přihlášeného věřitele. Pro aktivní legitimaci není rozhodující, jestli přihlášená pohledávka popírajícího věřitele byla také popřena, ale to jestli je věřitel na základě své přihlášky stále účastníkem insolvenčního řízení. Do práv popírajícího věřitele vstupuje i případný nabyvatel jeho

---

⁶⁷ A to „od rozhodnutí o způsobu řešení úpadku, nejdříve však po uplynutí 10 dnů od skončení přezkumného jednání“ [§ 200 odst. 5 InsZ.]. Tato lhůta je stanovena především ve prospěch popírajícího věřitele pro úvahu, zda případně neučiní zpětvzetí popření. FRK, Patrik. K znovuzavedení popěrného práva přihlášených věřitelů. *Právo*, 2011, č. 2, s. 37.

⁶⁸ FRK, Patrik. K znovuzavedení popěrného práva přihlášených věřitelů. *Právo*, 2011, č. 2, s. 37.

⁶⁹ *Formulář pro popření pohledávky věřitelem* [online]. www.insolvencni-zakon.cz, [cit. 30. srpna 2012]. Dostupné na < <http://www.insolvencni-zakon.cz/obecne-informace/formulare-vzory.html>>.

pohledávky. Popírat pohledávky nebudou moci ti, jejichž nároky se uplatňují jinak, než přihláškou pohledávky, například zaměstnanci dlužníka.⁷⁰

3.3.1 Náležitosti popření pohledávky přihlášeným věřitelem

Dle vyhlášky č. 70/2011 Sb. ze dne 9. března 2011 jsou pro bezvadný popěrný úkon obligatorně stanoveny náležitosti, které přihlášený věřitel musí uvést:

- a) označení ‚Popření pohledávky přihlášeným věřitelem‘,
- b) označení insolvenčního soudu a uvedení spisové značky, pod níž se insolvenční řízení vede,
- c) označení věřitele, který pohledávku popírá,
- d) označení věřitele, jehož pohledávka se popírá, a označení pohledávky, která je popírána,
- e) vymezení důvodů, pro které je pohledávka popírána co do její pravosti, jde-li o popření pravosti pohledávky,
- f) vymezení důvodů, pro které je pohledávka popírána co do její výše, a údaj o skutečné výši pohledávky, jde-li o popření výše pohledávky,
- g) vymezení důvodů, pro které je pohledávka popírána co do jejího pořadí, a údaj o pořadí, v jakém má být pohledávka uplatněna, jde-li o popření pořadí pohledávky,
- h) seznam příloh popření pohledávky přihlášeným věřitelem,
- i) údaje o osobě, která popření pohledávky přihlášeným věřitelem podepsala,
- j) datum a podpis.⁷¹

3.4 Lhůta a náležitosti popření pohledávky

Přihlášení věřitelé budou moci pohledávky dalších přihlášených věřitelů popírat pouze před konáním přezkumného jednání, na kterém má být přihlášená pohledávka přezkoumána. Musí tak učinit nejpozději 3 pracovní dny přede dnem, kdy se má jednání konat. V případě, že se v insolvenčním řízení bude konat více přezkumných jednání, mohou věřitelé popírat vždy ty přihlášené pohledávky, které jsou na dané přezkumné jednání zařazeny. To samozřejmě klade mnohem větší důraz na dodržování lhůty ke zveřejnění seznamu přihlášených pohledávek zařazených na přezkumné jednání ze strany insolvenčního správce a soudu. Bude nutno rovněž minimalizovat současnou praxi, kdy předložené a zveřejněné seznamy jsou

---

⁷⁰ PACHL, Lukáš. Návrh novely insolvenčního zákona spatřil světlo světa. *Konkurzní noviny*. 2010, č. 21, s. 2.

⁷¹ Vyhláška č. 70/2011 Sb. ze dne 9. března 2011, kterou se mění vyhláška č. 311/2007 Sb., o jednacím řádu pro insolvenční řízení a kterou se provádějí některá ustanovení insolvenčního zákona

insolvenčními správci ještě před přezkumným jednáním doplňovány a aktualizovány o další přihlášené pohledávky tak, aby se na přezkumném jednání stihlo přezkoumat co nejvíce přihlášených nároků.

S tímto požadavkem rovněž souvisí navržená změna termínu pro konání první schůze věřitelů, která se prodlužuje z aktuálních 2 měsíců na 3 měsíce od rozhodnutí o úpadku. Jedná se o reakci na současnou praxi insolvenčních soudů, které se snaží stihnout zrealizovat přezkumné jednání ve lhůtě 2 měsíců od rozhodnutí o úpadku, tak aby svolaná schůze věřitelů byla rovněž tou, která se koná po přezkumném jednání. Tím ovšem dochází ke zkrácení lhůty, kterou mohou insolvenční správci využít pro přípravu přezkumného jednání. K popření, které bude provedeno později než ve stanovené lhůtě, se nebude přihlížet a podání bude insolvenčním soudem odmítnuto. Přihlášení věřitelé tak budou v odlišném postavení než dlužník a insolvenční správce, kteří mohou přihlášené pohledávky popírat i přímo při přezkumném jednání.⁷²

3.5 Účinky popření pohledávky ze strany přihlášeného věřitele

3.5.1 Kompetence první schůze věřitelů

Oznámení schůze věřitelů zveřejní insolvenční soud vyhláškou (vyvěsí na úřední desce a zveřejní v insolvenčním rejstříku) nejméně 15 dnů před konáním schůze věřitelů dle ust. § 72 odst. 3 InsZ. Na schůzi věřitelů může být projednán jen takový předmět jednání, který byl předem uveden v oznámení o jejím svolání.

Předmětem jednání schůze věřitelů konané do 2 měsíců od rozhodnutí o úpadku je povinně:

1. volba věřitelského výboru,
2. usnesení věřitelů o odvolání soudem ustanoveného správce a případně ustanovení správce nového,
3. pokud se koná schůze věřitelů po přezkumném jednání, tak správce podává zprávu o jeho dosavadní činnosti,
4. v případě ustanovení prozatímního věřitelského výboru, podává taky zprávu o své činnosti prozatímní věřitelský výbor.

Je třeba poukázat na skutečnost, že v nové úpravě InsZ došlo k posílení práva věřitelů na schůzi nejbližší možné (tj. na první), následující po ustanovení insolvenčního správce soudem, usnést se na tom, že dosavadního správce odvolávají z funkce, a na tom, že

---

⁷² PACHL: Návrh novely insolvenčního zákona..., s. 2.

ustanovují správcem osobu jinou. O odvolání insolvenčního správce z funkce a ustanovení nového správce může být hlasováno jako o celku jedním usnesením anebo jako o dvou návrzích dvěma usneseními, přičemž o ustanovení nového správce může dojít až po platném odvolání stávajícího insolvenčního správce. Pro tento případ se zavedla zvláštní kvóta věřitelů při hlasování, kdy dle ust. § 29 odst. 1 InsZ, dojde k přijetí usnesení, jestliže pro ně hlasovala nejméně polovina všech přihlášených věřitelů, kdy tato polovina se počítá podle výše jejich pohledávek. Podle dřívější úpravy v ust. § 8 odst. 6 ZKV, byl konkursní správce zproštěn funkce a ustanoven správcem nový, když se platně konkurzní věřitelé usnesli jen na schůzi konkurzních věřitelů svolané a řízené soudem (§ 10 odst. 1 uvedeného zákona).

Dle usnesení Vrchního soudu v Praze je „především třeba vyjít z toho, že vlastní průběh konkursu podléhá dohledu soudu, který může ve smyslu § 8 odst. 6 ZKV stávajícího správce zprostit funkce v případě, že pro takové rozhodnutí je dán důležitý důvod, za nějž samozřejmě nutno pokládat správcovu podjatost.“⁷³ Stojí-li proto v dané věci proti sobě správcovo tvrzení a tvrzení odvolatele, je na posledně jmenovaném, aby svou skutkovou argumentaci předložením příslušných důkazních návrhů obhájil.

3.5.2 Hlasovací právo věřitelů

Hlasovací právo je upraveno v § 49-53 InsZ, kde jsou obsaženy obecné zásady při hlasování, způsoby hlasování, hlasování věřitelů s popřenou pohledávkou atd.

K platnosti usnesení schůze věřitelů se vyžaduje prostá většina hlasů přítomných nebo zastoupených věřitelů (na základě plné moci), kdy je rozhodující výše jejich pohledávek, kterým jsou přiděleny hlasy způsobem 1 Kč = 1 hlas. Nelze proto vyloučit situace, že o přijetí nebo nepřijetí usnesení vzešlé ze schůze věřitelů rozhoduje jeden věřitel, který má nejvyšší nominální hodnotu pohledávky a činí více, jak polovinu všech přihlášených pohledávek. Rovněž dochází k situacím, kdy pohledávku za úpadcem vlastní více osob (např. podíloví spoluvlastníci nemovitosti přihlašující dlužné nájemné), kteří se musí mezi sebou dohodnout, kdo z nich bude práva s pohledávkou spojená vykonávat. V případě nedohody, budou toto právo vykonávat samostatně, a to tak, že na schůzi věřitelů budou hlasovat ve stejném podílu na přihlášené pohledávce, takže poměr hlasů se přidělí stejným dílem. Již dle ustálené judikatury je potvrzen výklad způsobu hlasování dle výše pohledávek věřitelů v rámci konkurzního řízení. Například ÚS ve svém nálezu vyslovil, že „hlasy věřitelů se nepočítají „podle počtu hlav“, ale podle výše pohledávek, což umožňuje, aby např. jeden konkurzní věřitel nebo několik málo konkurzních věřitelů vahou své pohledávky přehlasovalo všechny

---

⁷³ usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 20. 12. 2000, sp. zn. 1 Ko 286/2000

ostatní konkurzní věřitele a byli schopni prosadit své návrhy týkající se zejména složení věřitelského výboru. Kogentní úprava tak vylučuje oprávnění soudu rozhodnout o počtu hlasů jednotlivých hlasujících věřitelů jinak.⁷⁴

3.5.3 Hlasování na schůzi věřitelů

Na schůzi věřitelů mají právo hlasovat všichni přítomní věřitelé, kdy mezi výjimky patří věřitelé s nezjištěnými pohledávkami, nemožnost hlasovat ve vlastní věci, ve věci osoby věřiteli blízké, anebo osoby, která tvoří s věřitelem koncern ve smyslu § 66a odst. 7 ObchZ.

Hlasování při fyzické účasti se děje tak, že z jeho projevu musí být jednoznačné, zda je věřitel pro přijetí návrhu, proti návrhu nebo že se hlasování zdržel. V případě neurčitosti úkonu se k takovému hlasu, jako neplatnému, nepřihlíží. Na schůzi věřitelů svolané soudem je možnost využít zákonem upravené tzv. písemné (korespondenční) hlasování, kde tohoto způsobu lze užít toliko na schůzi věřitelů a ne na věřitelském výboru. Ke korespondenčnímu hlasování se přistupuje při fyzické neúčasti na věřitelském výboru a vůli uplatnit svůj hlas písemným podáním. Hlasovací lístek musí obsahovat procesní úkon, ze kterého je nepochybné, jak věřitel hlasoval, musí být úředně ověřen a doručen soudu nejpozději v den předcházející schůzi věřitelů. Vymezení předmětu hlasování obsahuje popis návrhu či jiné záležitosti, která je předmětem hlasování a v informaci o hlasování věřitele se uvádí, zda věřitel hlasuje pro nebo proti přijetí návrhu či schválení jiné záležitosti, která je předmětem hlasování. Podrobnosti hlasovacího lístku jsou upraveny ve Vyhlášce Ministerstva spravedlnosti č. 311/2007 Sb., o jednacím řádu pro insolvenční řízení, a kterou se provádějí některá ustanovení insolvenčního zákona, podrobně v § 19 a § 20.

Hlasovací lístek obsahuje tyto náležitosti:

- a) označení "Hlasovací lístek",
- b) označení insolvenčního soudu a uvedení spisové značky, pod níž je insolvenční řízení vedeno, nejde-li o hlasování mimo schůzi věřitelů před zahájením insolvenčního řízení,
- c) označení dlužníka,
- d) označení věřitele včetně adresy pro doručování, pokud je odlišná od bydliště nebo sídla věřitele,
- e) údaje o přihlášce pohledávky, ohledně níž věřitel vykonává hlasovací právo,
- f) údaj o tom, zda byla pohledávka zjištěna, je-li věřiteli znám,
- g) vymezení předmětu hlasování,

---

⁷⁴ náleží Ústavního soudu ČR ze dne 22. října 2003, sp. zn. IV. ÚS. 599/02

- h) informace o hlasování věřitele,
- i) údaje o osobě, která hlasovací lístek podepsala, jde-li o osobu odlišnou od věřitele,
- j) datum hlasování,
- k) úředně ověřený podpis.

Jak bylo výše uvedeno, tak nemožnost hlasování na schůzi věřitelů mají věřitelé s nezjištěnými (popřeny) pohledávkami. Dle nové úpravy se rozhodnutí o hlasovacím právu věřitelů s popřeny pohledávkami svěřuje schůzi věřitelů dle ust. § 51 odst. 1 InsZ.

Věřitelé, u kterých byla pohledávka zjištěna, se mohou usnést na tom, že věřitelé, jejichž pohledávka byla popřena, mohou v rozsahu popření hlasovat. Primárně je tedy na schůzi věřitelů, zda takovému věřiteli přizná hlasovací právo či nikoliv, soud již o hlasovacím právu nerozhoduje. Může ale nastat situace, kdy schůze věřitelů takové usnesení nevydá, nebo usnesení není přijato či je dokonce přijato usnesení opačné, tak dle ust. § 51 odst. 1 InsZ rozhodne až sekundárně o hlasovacím právu insolvenční soud.

Dle judikatury ÚS zkoumá soud u každého z věřitelů, jehož pohledávka byla popřena, jednotlivé hlasovací právo, což dává prostor k možnému zneužití a libovůli. O to více vystupuje do popředí nutnost kvalitního vedení konkurzního řízení ze strany soudu.⁷⁵ Návrh na rozhodnutí o hlasovacím právu lze podat i přede dnem konání schůze věřitelů a soud ho vydá na základě návrhu dlužníka, insolvenčního správce nebo kteréhokoliv věřitele. Hlasovací právo zkoumá soud u každého věřitele jednotlivě a v případě rozhodnutí je praktické ho přijmout až v průběhu jednání schůze věřitelů.

Proti rozhodnutí insolvenčního soudu o hlasovacím právu věřitelů není přípustné odvolání a insolvenční soud jím není vázán při další schůzi věřitelů, tzn. že na další schůzi věřitelů je třeba o hlasovacím právu znovu rozhodnout.

Jak vyslovil Vrchní soud v Praze tak, „rozhodnutím, které konkurzní soud vydává při výkonu své dohledací činnosti, je i rozhodnutí, jímž rozhoduje o tom, zda na schůzi konkurzních věřitelů mohou hlasovat také konkurzní věřitelé, jejichž pohledávka nebyla ještě zjištěna, je sporná, popřípadě je podmíněná.....proti takovému rozhodnutí není přípustné odvolání a jeho účinky platí jen na schůzi věřitelů, na které bylo vydáno.“⁷⁶

3.5.4 Důsledky popření

„Popření pohledávky věřitelem získá účinky až v okamžiku, kdy bude na dlužníka prohlášen konkurz. Teprve po prohlášení konkurzu tak bude moci insolvenční soud zkoumat

⁷⁵ usnesení Ústavního soudu ČR ze den 17. května 2006, sp. zn. II ÚS 201/2004

⁷⁶ usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 16.3.2004, sp.zn. I Ko 66/2004

v incidenčním sporu důvodnost popření věřitele. Nebude-li na majetek dlužníka prohlášen konkurz, nebude mít popření pohledávky věřitelem vliv na zjištění popřené pohledávky. Popření pohledávky věřitelem nebude mít rovněž nikdy (a to ani po prohlášení konkurzu) dopad na výkon práv spojených s přihlášenou pohledávkou v insolvenčním řízení. Popřením pohledávky jiného věřitele tak nebude dosaženo zablokování jeho hlasovacích práv na schůzi věřitelů a o hlasovacích právech nemůže rozhodovat ani insolvenční soud, protože do případného pravomocného rozhodnutí v incidenčním sporu se na pohledávku, z hlediska výkonu hlasovacích práv bude pohlížet jako na zjištěnou.⁷⁷

„Je-li popření pohledávky doručeno insolvenčnímu soudu opožděně, k popření pohledávky se nepřihlíží a insolvenční soud popěrný úkon odmítne. Učiní tak nejpozději v průběhu přezkumného jednání. Stejně tak insolvenční soud odmítne popěrný úkon doručeny soudu ve formě, která vyžaduje písemné doplnění, a toto doplnění není předloženo popírajícím věřitelem nejpozději při přezkumném jednání.

K popření pohledávky se přihlíží jen tehdy, obsahuje-li všechny předepsané náležitosti. Je-li insolvenčnímu soudu doručeno vadné nebo neúplné popření, insolvenční soud popírajícího věřitele k doplnění popěrného úkonu nebo odstranění jeho vad nevyzývá a popření pohledávky odmítne. Stane se tak usnesením vydaným nejpozději v průběhu přezkumného jednání.

Popření pohledávky věřitelem má vliv na zjištění pohledávky v případě řešení úpadku konkursem nebo oddlužením. Je-li při těchto způsobech řešení úpadku pohledávka věřitelem popřena, stává se od rozhodnutí o prohlášení konkursu nebo od povolení oddlužení, nejdříve však po uplynutí 15 dnů od přezkumného jednání, popěrný úkon žalobou proti nositeli popřené pohledávky a o popřenou pohledávku je veden incidenční spor. Je-li způsobem řešení úpadku reorganizace, nemá popření pohledávky věřitelem na zjištění pohledávky vliv (§ 336 odst. 4 InsZ).

Popření pohledávky věřitelem nemá vliv na hlasovací právo věřitele, jehož pohledávka byla popřena (§ 51 odst. 3 InsZ). Nepopřel-li tedy pohledávku insolvenční správce nebo účinně popírající dlužník, je oprávněn věřitel, jehož pohledávka byla popřena pouze jiným věřitelem, hlasovací právo vykonávat přímo ze zákona.⁷⁸

---

⁷⁷ PACHL: Návrh novely insolvenčního zákona..., s. 2.

⁷⁸ MARŠÍKOVÁ: *Insolvenční řízení z pohledu...*, s. 92.

3.6 Incidenční spor

„Přihlásil-li věřitel do insolvenčního řízení nevykonatelnou pohledávku a byla-li tato pohledávka účinně popřena (v případě konkursu insolvenčním správcem a v případě reorganizace nebo oddlužení insolvenčním správcem, dlužníkem nebo oběma), dostane se věřiteli, který je na přezkumném jednání přítomen, poučení o možnosti podat u insolvenčního soudu proti popírajícímu správci (a případně proti účinně popírajícímu dlužníkovi) žalobu o určení pravosti, výše či pořadí popřené pohledávky. Lhůta pro podání žaloby je 30 dní a běží ode dne konání přezkumného jednání. Pokud věřitel ve stanovené lhůtě žalobu nepodá, nebude dále v insolvenčním řízení k popřené pohledávce přihlíženo. Pokud věřitel podle poučení žalobu podá, bude o existenci, výši či pořadí pohledávky vedeno dokazování a výsledek přezkumného jednání tak bude nahrazen soudním rozhodnutím.

Pokud byla pohledávka účinně popřena jiným věřitelem (v případě řešení úpadku konkursem či oddlužením), stává se od rozhodnutí o způsobu řešení úpadku, nejdříve po uplynutí 10 dnů od skončení přezkumného jednání popěrný úkon věřitele žalobou. Nositel pohledávky popřené věřitelem tedy žalobu na určení své popřené nevykonatelné pohledávky proti popírajícímu věřiteli nepodává.

Je-li např. úpadek dlužníka řešen konkursem a popře-li nevykonatelnou pohledávku věřitele insolvenční správce a některý z věřitelů, bude o popřené pohledávce jednak veden spor na základě žaloby podané nositelem popřené nevykonatelné pohledávky proti popírajícímu správci a jednak spor na základě popěrného úkonu věřitele, kde nositel popřené nevykonatelné pohledávky bude žalovaným. Pokud by popřelo pohledávku několik věřitelů, bylo by proti nositeli popřené pohledávky vedeno několik incidenčních sporů.

Aby byla popřená nevykonatelná pohledávka zjištěna, musel by být její nositel úspěšný ve všech sporech, které se o tuto pohledávku takto vedou.⁷⁹

Dle rozhodnutí NS „poučení“, jak má v insolvenčním řízení postupovat přihlášený věřitel, jehož nevykonatelná pohledávka byla při přezkumném jednání účinně popřena co do pravosti, výše nebo pořadí, se takovému věřiteli v případě, že je při přezkumném jednání přítomen, má dostat již při tomto jednání.

Nestane-li se tak, pak písemné vyrozumění ve smyslu § 197 odst. 2 InsZ, splňující náležitosti vymezené vyhláškou č. 311/2007 Sb., o jednacím řádu pro insolvenční řízení a kterou se provádějí některá ustanovení insolvenčního zákona, musí insolvenční správce zaslat nejen těm věřitelům popřené nevykonatelné pohledávky, kteří se přezkumného jednání

---

⁷⁹ MARŠÍKOVÁ: *Insolvenční řízení z pohledu...*, s. 94.

nezúčastnili, nýbrž i těm, kterým se – ač byli přítomni – náležitého poučení při přezkumném jednání nedostalo.⁸⁰

Žalobcem je věřitel – nositel popřené pohledávky. Žalobce se v žalobě musí označit jménem, příjmením, bydlištěm a popř. i rodným číslem, a jde-li o právnickou osobu, obchodní firmou nebo názvem, sídlem a identifikačním číslem. Žalovaným je popírající insolvenční správce a vedle něho případně i popírající dlužník, pokud jeho popření mělo vliv na zjištění pohledávky. Žaloba se podává u insolvenčního soudu a obsahuje odkaz na spisovou značku, pod kterou je insolvenční řízení vedeno. Žalobce se v ní domáhá zjištění existence pohledávky, která byla popřena při přezkumném jednání. „Je tedy nezbytné, aby předmětem žaloby byla tatáž pohledávka, která byla v insolvenčním řízení uplatněna přihláškou. Žalobce v reakci na důvody popření pohledávky musí tvrdit existenci své pohledávky a k jejímu prokázání musí navrhnout odpovídající důkazy (listiny, svědecké výpovědi apod.) Na závěr formuluje žalobní petit, žalobu opatří datem a podpisem osoby oprávněné za dlužníka jednat.“⁸¹

Popření pravosti pohledávky umožňuje soudu ve sporu o určení pravosti pohledávky zkoumat pouze základ nároku, nikoli již jeho výši nebo pořadí.⁸² Součástí právního posouzení věci soudem ve sporu o pravost, výši nebo pořadí do konkursu přihlášené a správcem konkursní podstaty nebo některým z konkursních věřitelů popřené pohledávky, vždy musí být závěr o splnění předpokladů, za nichž se soud může důvodností nároku uplatněného tzv. incidenční žalobou vůbec zabývat.

Zjistí-li soud, který rozhoduje o pravosti, výši nebo pořadí nevykonatelné pohledávky, že přihláška pohledávky měla v části, o které má v incidenčním sporu rozhodnout, vady bránící přezkumu přihlášené pohledávky, musí žalobu pro předčasnost zamítnout. Na základě takového rozsudku je třeba v konkursním řízení přistoupit zákonem stanoveným způsobem k odstraňování vad přihlášky a poté k novému přezkumu přihlášené pohledávky.⁸³

Žalobní petit je tou částí žaloby, ve které žalobce navrhuje, jak má soud o žalobě rozhodnout. Bude-li popřena pohledávka co do pravosti, pak se v žalobním petitu domáhá věřitel nejčastěji vydání rozhodnutí, kterým by bylo určeno, že ‚pohledávka věřitele ve výši ... Kč je po právu‘, nebo vydání rozhodnutí, že ‚pohledávka ve výši ... Kč se pokládá v insolvenčním řízení za zjištěnou‘, nebo vydání rozhodnutí, že ‚žalobce má za dlužníkem pohledávku ve výši ... Kč‘.

---

⁸⁰ usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 20. ledna 2011, sp. zn. 29 Cdo 3582/2010

⁸¹ MARŠÍKOVÁ: *Insolvenční řízení z pohledu...*, s. 96.

⁸² rozhodnutí Nejvyššího soudu zveřejněné pod číslem R 76/2002

⁸³ KRČMÁŘ: *Přehled judikatury ve věcech konkursu...*, s. 101.

Bude-li pohledávka popřena do výše, tedy při přezkumném jednání bude zčásti zjištěna a zčásti popřena, je předmětem žaloby, pouze popřený rozdíl. Pokud tedy věřitel přihlásil do insolvenčního řízení pohledávku ve výši 100 000 Kč a při přezkumném jednání bude pohledávka do výše 70 000 Kč zjištěna, bude předmětem sporu pouze popřených 30 000 Kč a žalobce se bude domáhat zjištění pouze této částky (nikoliv zjištění celých 100 000 Kč). Formulovat je přitom možno petit některým z výše uvedených způsobů.

Bude-li popřeno pořadí, nejčastěji právo ze zajištění a přihlášená pohledávka bude při přezkumném jednání zjištěna pouze jako nezajištěná, bude se věřitel domáhat vydání rozhodnutí, kterým bude určeno, že ‚pohledávka ve výši ... Kč je pohledávkou zajištěnou‘ blíže a řádně specifikovaným majetkem dlužníka.⁸⁴

Jak již bylo popsáno výše, popěrný úkon věřitele učiněný na předepsaném formuláři se stává od rozhodnutí o prohlášení konkursu nebo od povolení oddlužení, nejdříve však po uplynutí 10 dnů od skončení přezkumného jednání žalobou. Žalobcem je tedy vždy popírající věřitel, ať již popřel vykonatelnou nebo nevykonatelnou pohledávku. Žalovaným bude nositel popřené pohledávky.

Popřelo-li pohledávku věřitele několik věřitelů, je tak zahájeno o jediné pohledávce několik samostatných řízení; není přitom vyloučeno, aby insolvenční soud spojil tyto žaloby ke společnému projednání. Jen v případě, že budou všechny žaloby popírajících věřitelů insolvenčním soudem zamítnuty, bude pohledávka popřené věřitele pokládána za zjištěnou.⁸⁵

Pokud jde o problematiku incidenčních sporů souvisejících s popěrným právem přihlášeného věřitele, lze v této souvislosti upozornit i na změnu ustanovení § 160 odst. 3 in fine InsZ, podle kterého platí notifikační povinnost insolvenčního soudu vůči insolvenčnímu správci o všech rozhodnutích, která byla v incidenčním sporu, jehož není účastníkem, insolvenčním soudem vydána. Toto je institut, který má mj. umožnit insolvenčnímu správci kvalifikovaně reagovat, nastane-li situace předpokládaná v hypotéze ustanovení § 161 odst. 2 InsZ. Pokud totiž insolvenční soud ukončí účast popírajícího věřitele v incidenčním sporu o pravost, výši nebo pořadí přihlášené pohledávky, pak je možné v tomto řízení pokračovat pouze na návrh insolvenčního správce, proto je více vhodné, aby byl insolvenční správce automaticky vyzoumíván o všech vydaných rozhodnutích. V okamžiku, kdy insolvenční

---

⁸⁴ MARŠÍKOVÁ: *Insolvenční řízení z pohledu...*, s. 97.

⁸⁵ MARŠÍKOVÁ: *Insolvenční řízení z pohledu...*, s. 98.

správce učiní příslušný návrh, stává se účastníkem incidenčního sporu místo popírajícího věřitele, jehož účast ve sporu byla ukončena.⁸⁶

---

⁸⁶ Tomuto věřiteli se též vrací složená jistota [srov. § 161 odst. 2 věta druhá za středníkem InsZ]. FRK, Patrik. K znovuzavedení popěrného práva přihlášených věřitelů. *Právo*, 2011, č. 2, s. 39.

4. OPATŘENÍ PROTI ZNEUŽITÍ POPĚRNÉHO PRÁVA

V souvislosti s obnovením popěrného práva přihlášených věřitelů vyvstala otázka nákladů řízení následného incidenčního sporu. Tuto materii nově řeší novelizované znění ustanovení § 202 InsZ, a to zavedením institutu jistoty. Podle ustanovení § 202 odst. 3 InsZ je popírající věřitel povinen složit jistotu na náklady incidenčního sporu ve výši 20 000 Kč, a to do 15 dnů od skončení dotčeného přezkumného jednání⁸⁷ u insolvenčního soudu. Tato povinnost složit jistotu ex lege však není jediným opatřením před možným zneužitím popěrného práva přihlášeného věřitele.

Mnohem účinnější se jeví jistota, o které soud rozhoduje na návrh věřitele popřené pohledávky (nikoliv tedy povinnost ex lege), přičemž se přiměřeně použijí ustanovení OSŘ týkající se předběžného opatření.⁸⁸ Jedná se o jistotu, která má sloužit k zajištění náhrady škody nebo jiné újmy, která by vznikla věřiteli popřené pohledávky nedůvodným popřením pohledávky [§ 202 odst. 4 InsZ].

Z povinnosti složit oba druhy jistoty jak byly popsány shora, existuje výjimka normovaná ustanovením § 202 odst. 6 InsZ. Povinnost složit jistotu tak netíží přihlášeného věřitele, který osvědčí (obdobně jako u předběžných opatření se nedokazuje, nýbrž toliko osvědčuje), že ‚jistotu bez své viny nemohl složit a že je tu nebezpečí z prodlení, v jehož důsledku by mu mohla vzniknout újma‘, to vše ve stejné lhůtě, která je stanovena ke složení jistoty. Dále pak tuto povinnost nemá přihlášený věřitel ‚po dobu, po kterou jeho popření nemá vliv na zjištění pohledávky‘, jako příklad lze uvést ustanovení § 336 odst. 4 InsZ, podle něhož platí, že: ‚popření pohledávky přihlášeným věřitelem nemá po dobu trvání reorganizace vliv na zjištění popřené pohledávky‘.

V každém případě však platí, že pokud nebude ať ta či ona jistota složena, případně nebude popírajícím věřitelem doloženo, že povinnost složit jistotu podle zákona nemá, pak insolvenční soud žalobu, kterou bylo popření pohledávky uplatněno, odmítne [§ 202 odst. 5 InsZ].

Jako další možné ustanovení chránící před možným zneužitím popěrného práva přihlášeným věřitelem se jeví ustanovení § 51 odst. 3 InsZ, které stanovuje, že ačkoliv byla pohledávka popřena přihlášeným věřitelem, nemá tato skutečnost vliv na hlasovací právo věřitelů popřené pohledávky.

---

⁸⁷ „Nebylo-li v době konání přezkumného jednání o popřené pohledávce ještě rozhodnuto o způsobu řešení úpadku, neskončí tato lhůta dříve než uplynutím 10 dnů od rozhodnutí o způsobu řešení úpadku“ [§ 202 odst. 3 InsZ]. FRK, Patrik. K znovuzavedení popěrného práva přihlášených věřitelů. *Právo*, 2011, č. 2, s. 38.

⁸⁸ K tomuto srov. změnu v ustanovení § 75b odst. 1 a § 77 odst. 2 o.s.ř. a nově vložené ustanovení § 76h o.s.ř. FRK, Patrik. K znovuzavedení popěrného práva přihlášených věřitelů. *Právo*, 2011, č. 2, s. 38.

Pokud uvádím opatření InsZ, která mají chránit před zneužíváním věřitelského práva popírat pohledávky tak, jak jsem již uvedl, jedná se o novelizaci ustanovení § 178 a § 179 InsZ. Jak ale vyplývá z důvodové zprávy k novele, tak: ‚...soudní praxe v případech, kdy byla vybídnuťa k uplatnění uvedených sankcí, staví k dosavadnímu znění zákona nejednoznačně a rozpačitě‘, což je dokumentováno i tím, že ‚na základě návrhu Vrchního soudu v Praze je u ÚS vedeno pod sp. zn. Pl. ÚS 36/09 řízení o návrhu na zrušení § 178, 179, 180 a 181 insolvenčního zákona‘.⁸⁹

---

⁸⁹ *Sněmovní tisk 233/0* [online]. Parlament České republiky, Poslanecká sněmovna, 2011 [cit. 2011-05-31]. Dostupné na <<http://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?O=6&CT=233&CT1=0>>. FRK, Patrik. K znovuzavedení popěrného práva přihlášených věřitelů. *Právo*, 2011, č. 2, s. 38.

5. OPATŘENÍ PROTI ŠIKANÓZNÍM INSOLVENČNÍM NÁVRHŮM

Dnem 1. listopadu 2012 nabyla účinnost novela InsZ, která zavádí opatření proti tzv. šikanózním insolvenčním návrhům.

Soud je povinen odmítnout (tzn. věcně neprojednávat) insolvenční návrh zjevně bezdůvodný; a to neprodleně, nejpozději do 7 dnů poté, co byl podán. Návrh je zjevně bezdůvodný např. tehdy, jestliže je podaný opětovně a navrhovatel při jeho podání nedoloží, že splnil povinnosti uložené mu případně předchozím rozhodnutím o insolvenčním návrhu, nebo jeho podáním navrhovatel zjevně sleduje zneužití svých práv na úkor dlužníka. Pokud soud insolvenční návrh z tohoto důvodu odmítne, může současně insolvenčnímu navrhovateli uložit, aby za jeho podání zaplatil pořádkovou pokutu, až do výše 50.000,- Kč.

Soud nově může předběžným opatřením uložit insolvenčnímu navrhovateli (tj. fyzické či právnické osobě, která podala návrh na zahájení insolvenčního řízení vůči dlužníkovi), aby složil jistotu k zajištění náhrady škody nebo jiné újmy, která by dlužníkovi vznikla nedůvodným zahájením insolvenčního řízení a opatřeními přijatými v jeho průběhu. Povinnost složit jistotu může soud insolvenčnímu navrhovateli uložit pouze na návrh dlužníka podaný při prvním úkonu, který dlužníku přísluší po podání návrhu, a jen tehdy, jestliže dlužník doloží, že mu vznik takové škody či újmy zjevně hrozí. Povinnost složit jistotu nemůže soud uložit navrhovateli, který je zaměstnancem dlužníka a jehož pohledávka vůči dlužníkovi spočívá pouze v pracovněprávních nárocích.

Stane-li se v průběhu insolvenčního řízení zřejmým, že určité osobě (tj. nikoliv jen dlužníkovi) vznikla zahájením insolvenčního řízení a opatřeními přijatými v jeho průběhu, vinou insolvenčního navrhovatele, škoda nebo jiná újma, může insolvenční soud nově nařídit předběžné opatření, kterým povinné osobě uloží, aby na náhradu této škody nebo jiné újmy složila do úschovy soudu přiměřenou peněžitou částku. Soud tak ale učiní jen na návrh oprávněné osoby podaný do 30 dnů od vydání rozhodnutí o zastavení řízení o insolvenčním návrhu nebo rozhodnutí o odmítnutí či zamítnutí insolvenčního návrhu; předběžné opatření však nelze nařídit před nabytím právní moci takového rozhodnutí. Nařízení předběžného opatření přitom nebrání, že celkovou výši škody nebo jiné újmy dosud nelze vyčíslit.

Pokud byl insolvenční návrh odmítnut pro vady nebo zjevnou bezdůvodnost, pokud bylo insolvenční řízení zastaveno pro neodstraněný či neodstranitelný nedostatek podmínek řízení nebo pro zpětvzetí insolvenčního návrhu nebo pokud byl insolvenční návrh zamítnut (s výjimkou zamítnutí pro nedostatek majetku dlužníka), může nově dlužník požádat, aby byl

insolvenčním soudem do 15 dní vyškrtnut ze seznamu insolvenčních dlužníků a aby údaje o něm v insolvenčním rejstříku byly zneprístupněny; žádost o vyškrtnutí je dlužník oprávněn podat nejdříve po uplynutí 3 měsíců od právní moci příslušného rozhodnutí o skončení insolvenčního řízení. Je-li proti pravomocnému rozhodnutí o skončení insolvenčního řízení podán opravný prostředek, po dobu projednávání opravného prostředku insolvenční soud ponechá dlužníka v seznamu dlužníků a údaje o něm přístupné v insolvenčním rejstříku.

6. ÚVAHA DE LEGE FERENDA

práva.

s vymezením úvah právní úpravy de lege ferenda u daného procesního institutu.

zejména v rámci přeshraniční spolupráce a výměně

jednocení právní úpravy, hlavně z hlediska

zpeněžování majetkové podstaty nacházející se v různých členských státech EU, protože v

ení.
, a to za současného legislativního stavu, kdy věřitelé mají právo popírat pohledávky jiných věřitelů, aby toto opatření zabránilo strategickému popírání pohledávek jiných věřitelů s cílem vychýlit kontrolu nad řízením. Kromě toho, viděnou paralelou mimoinsolvenčního nalézacího řízení, kde třetí strany nemají procesní právo intervenovat do řízení vedených vůči odpůrci jinými žalobci.⁹⁰ Má-li věřitel za to, že některá přihlášená pohledávka by měla být popřena co do pravosti, výše nebo pořadí, může rovněž na tuto skutečnost upozornit správce, věřitelský výbor a soud a případně požadovat, aby soud v rámci své obecné dohlédací pravomoci podle § 10 písm. b) a §§ 11 InsZ dohlédl na to, zda správce tímto podnětem zabývá a adekvátně na něj reaguje, což se v praxi neděje a dochází k účelové spolupráci s úpadcem a největšími věřiteli. Nepopře-li správce přihlášenou pohledávku nejpozději na přezkumném jednání, případně vezme-li správce popření zpět, platí pohledávka za zjištěnou (§ 201 odst. 1 InsZ). Se zjištěnou pohledávkou se zachází jako s pohledávkou vykonatelnou – viz § 312 odst. 4, též § 200 InsZ a contrario. Důsledky nepopření pohledávky správcem se tedy ve svých účincích podobají důsledkům soudem schváleného smíru (§ 99 o.s.ř.) – předmětná pohledávka se stane vykonatelnou, aniž by ohledně ní muselo být vedeno sporné řízení. Je-li popřena nevykonatelná pohledávka, je na přihlášeném věřiteli, aby ve lhůtě stanovené v § 198 odst. 1 InsZ podal žalobu na určení – neučiní-li tak, k pohledávce, byla-li popřena její pravost, se v řízení dále nepřihlíží. Je-li popřena vykonatelná pohledávka, leží procesní iniciativa na správci (§ 199 odst. 1 InsZ).⁹¹

⁹⁰ Srov § 91 a o.s.ř. o tzv. hlavní intervenci, která je možná tehdy, pokud strana intervenující tvrdí, že nárok, o němž je vedeno řízení, náleží podle hmotného práva jí, nikoli žalobci, ne však tehdy, pokud by strana intervenující pouze tvrdila, že uplatňovaný nárok žalobci *nenáleží*. RICHTER: *Insolvenční právo*, s. 257.

⁹¹ RICHTER: *Insolvenční právo*, s. 257.

Za velmi žádoucí z hlediska budoucí právní úpravy považují také to, že v případě intervence insolvenčního soudu, v důsledku které by správce nebo jiný věřitel pohledávku popřel, aby případný incidenční spor z popření plynoucí rozhodoval jiný soudce než ten, který v rámci dohlédací činnosti takové kroky učinil.⁹² V současné době je praxe taková, že v následném incidenčním sporu rozhoduje stejný soudce, který vede celé konkurzní řízení a rovněž rozhoduje o zjištění pohledávky při přezkumném řízení. Z logiky věci vydá stejné stanovisko k popřené pohledávce v případném incidenčním sporu, tak jako při přezkumném řízení a tento stav je do budoucna neudržitelný. Bylo by vhodné, aby tak jako za účinnosti ZKV

178,

Po

soukromého práva od 1. ledna 2014 s sebou zcela j

---

⁹² nález Ústavního soudu ze dne 31. srpna 2004, sp. zn. I. ÚS 371/04

7. ZÁVĚR

, donedávna chápané ja

V rámci naší

1. července

. 312/2006 Sb.,

, na 1. ledna 2008.

. Insolvenční zákon odejmul oprávněným věřitelům možnost popírat pohledávky jiných věřitelů a toto právo ponechal pouze insolvenčnímu správci nebo úpadci.

V samotném úvodu mé diplomové práce jsem se zmínil o otázkách, na které jsem se snažil odpovědět a důvody, pro které jsem si téma popěrného práva vybral. Zajímalo mě, zda změny, jež přinesl nový insolvenční zákon znamenaly celkovou proměnu institutu popěrného práva, případně zda se tato změna nějak dotkla samotných věřitelů, jejich práv, postavení a případných incidenčních sporů. Na výše uvedené otázky se mi po teoretické a i praktické stránce odpovědi najít našlo.

Musím ale uvést, že i jiná práva věřitelů doznala v rámci nového insolvenčního zákona změn. Došlo především k výraznému posílení jejich vlivu na celé samotné insolvenční řízení. Tento vliv se projevuje především v počátku insolvenčního řízení, kdy je dána věřitelům možnost, již před přezkumným řízením, učinit danou formou popěrný úkonu vůči jinému přihlášenému věřiteli. Dále byla věřitelům dána možnost ovlivnit způsob řešení úpadku, kde jsou dány na výběr tři možnosti (konkurz, reorganizace nebo u fyzické osoby oddlužení). Nejzásadnější změnu ale spatřuji ve větším vlivu věřitelů na osobu insolvenčního správce, a to především prostřednictvím možnosti ovlivnit odvolání insolvenčního správce ustanoveného soudem a zvolení si insolvenčního správce ze seznamu insolvenčních správců, který má větší zkušenosti a lepší reference. Změna kvalifikovaného insolvenčního správce, ve vztahu vlivu na insolvenční řízení, dle mého názoru, zcela nepochybně přinese zrychlení a zkvalitnění samotného řízení.

L

principy. Nicméně další harmonizaci , zejména směrem
k anglosaskému právu, osobně považuji za žádoucí.

8. BIBLIOGRAFIE

Právní předpisy:

- * ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších předpisů
- * Usnesení předsednictva ČNR č. 2/1993 Sb., o vyhlášení Listiny základních práv a svobod jako součásti ústavního pořádku ČR, ve znění pozdějších předpisů
- * Evropská Úmluva o ochraně lidských práv a svobod ve znění Protokolů č. 11 a 14 s Protokoly č. 1, 4, 6, 7, 12 a 13
- * zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení, ve znění pozdějších předpisů
- * zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů
- * Nařízení Rady (ES) č. 1346/2000 ze dne 29. května 2000, o úpadkovém řízení. Úř. věst. L 160, 30. června 2000., s. 1 a násl.
- * Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2001/24/ES ze dne 24. dubna 2001, o reorganizaci a likvidaci úvěrových institucí. Úř. věst. L 125, 5. května 2001, s. 15 – 23.
- * Směrnice EP a Rady č. 2001/17/ES ze dne 19. března 2001, o reorganizaci a likvidaci pojišťoven. Úř. věst. L 110, 20. dubna 2001, s. 28 – 39.
- * Směrnice EP a Rady č. 2002/47/ES ze dne 6. června 2002, o dohodách o finančním zajištění. Úř. věst. L 168, 27. června 2002, s. 43.
- * Směrnice EP a Rady č. 2002/87/ES ze dne 16. prosince 2002, o doplňkovém dozoru nad úvěrovými institucemi, pojišťovny a investičními podniky ve finančním konglomerátu
- * Vyhláška č. 70/2011 Sb. ze dne 9. března 2011, kterou se mění vyhláška č. 311/2007 Sb., o jednacím řádu pro insolvenční řízení a kterou se provádějí některá ustanovení insolvenčního zákona

Odborné publikace:

- * TICHÝ, Luboš a kol. *Evropské právo*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2006, 879 s.
- * HENDRYCH, Dušan a kol. *Právní slovník*. 2. rozšířené vydání. Praha: C. H. Beck, 2003, 1320 s.
- * RICHTER, Tomáš. *Insolvenční právo*. Praha: ASPI, Wolters Kluwer, 2008, 471 s.
- * PAUKNEROVÁ, Monika. *Evropské mezinárodní právo soukromé*. Praha: C. H. Beck, 2008, 409 s.
- * BĚLOHLÁVEK, Alexander J. *Evropské a mezinárodní insolvenční právo. Komentář*. Praha: C. H. Beck, 2007, 1550 s.

- * ZELENKA, Jaroslav a kol. *Insolvenční zákon (zákon č. 182/2006 Sb.): poznámkové vydání s důvodovou zprávou a nařízením Rady ES 1346-2000*, Praha: Linde, 2007, 687 s.
- * MARŠÍKOVÁ, Jolana. *Insolvenční řízení z pohledu dlužníka a věřitele: příručka zejména pro neprávnický. 2. vydání*. Praha: Linde, 2011, 394 s.
- * ZAHRADNÍKOVÁ, Radka. *Organizace justičního systému*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2007, 396 s.
- * KRČMÁŘ, Zdeněk. *Přehled judikatury ve věcech konkursu a vyrovnání*. Praha: ASPI, 2005, 736 s.
- * KOTOUČOVÁ, Jiřina a kol. *Zákon o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon): komentář*. Praha: C. H. Beck, 2010, 1100 s.

Odborná periodika:

- * FRK, Patrik. K znovuzavedení popěrného práva přihlášených věřitelů. *Právo*, 2011, č. 2, s. 35-38.
- * DORFL, Luboš. K vymáhání pohledávek výkonem rozhodnutí, exekucí nebo v insolvenčním řízení. *Právní rádce*, 2009, roč. XVII., č. 3, s. 18.
- * PACHL, Lukáš. Návrh novely insolvenčního zákona spatřil světlo světa. *Konkurzní noviny*. 2010, č. 21, s. 2.

Internetové zdroje:

- * *Sněmovní tisk 233* [online]. Parlament České republiky, Poslanecká sněmovna, 2011 [cit. 2011-05-31]. Dostupné na <<http://www.psp.cz/sqw/historie.sqw?o=6&T=233>>.
- * *Formulář pro popření pohledávky věřitelem* [online]. www.insolvencni-zakon.cz, [cit. 30. srpna 2012]. Dostupné na <<http://www.insolvencni-zakon.cz/obecne-informace/formulare-vzory.html>>.

Judikatura:

- * nález Ústavního soudu ČR ze dne 1. července 2010, sp. zn. Pl. ÚS 14/10
- * nález Ústavního soudu ČR ze dne 22. října 2003, sp. zn. IV. ÚS. 599/02
- * nález Ústavního soudu ČR ze dne 31. srpna 2004, sp. zn. I. ÚS 371/04
- * usnesení Ústavního soudu ČR ze dne 17. května 2006, sp. zn. II ÚS 201/2004
- * usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 26. února 2009, sp. zn. 29 NS ČR 7/2008
- * usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 20. ledna 2011, sp. zn. 29 Cdo 3582/2010

- * rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR zveřejněné pod číslem R 76/2002
- * rozhodnutí Nejvyššího soudu zveřejněné pod číslem R 52/1998
- * usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 20. 12. 2000, sp. zn. 1 Ko 286/2000
- * usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 16.3.2004, sp.zn. 1 Ko 66/2004
- * usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 13. listopadu 2008, sp. zn. 2 VSPH 207/2008-B
- * usnesení Vrchního soudu v Olomouci ze dne 10. července 2008, sp. zn. 67/2009-A

9. SHRnutí / SUMMARY

V diplomové práci na téma „Popření přihlášené pohledávky v rámci insolvenčního řízení“ rozebírám a osvětluji jak teoreticky, tak z pohledu praxe, jedno z velmi aktuálních témat současnosti, které však stále není veřejnosti příliš známé.

Nejprve vysvětluji základní pojmy s tématem související, osvětluji samotnou podstatu insolvenčního řízení a úpadku dlužníka a zásady vycházející z insolvenčního zákona, které se v tomto řízení uplatňují. Jádrem práce spočívá ve 3. kapitole, která je nazvána „Praktická východiska dané problematiky“, v níž podrobně rozebírám přelomový nálezn Ústavního soudu České republiky ze dne 1. července 2010, sp. zn. Pl. ÚS 14/10, který znovu zavedl věřitelské popěrné právo, kdy přihlášený věřitel dlužníka může popírat pohledávky ostatních věřitelů téhož dlužníka, a to co do jejich pravosti, výše či pořadí.

Závěr práce patří menším kapitolám hovořícím o opatřeních, která mají zamezit šikanózním návrhům insolvenčního řízení a také zneužití věřitelského popěrného práva samotného. Na úplném konci se pak samostatně zamýšlím a formuluji své názory *de lege ferenda*, které by mohly insolvenčnímu právu jako takovému zcela jistě prospět, jestliže by jej zákonodárce reflektoval do platného práva.

In my diploma thesis on the topic of “Denying a Claim Submitted within Insolvency Proceedings”, I analyze and clarify, both theoretically and from the perspective of practice, one of the most topical present-day themes, which, however, is still not well-known to the public.

Firstly, I explain some basic terms related to the topic, I define the essence of insolvency proceedings and debtor’s bankruptcy as such, and principles based on the Insolvency Act applied in the proceedings. The core theme of the thesis consists in the 3rd chapter entitled “Practical Foundations of the Given Issue”, in which I in a detailed way examine a turning finding by the Constitutional Court of the Czech Republic dated 1st July 2010, file ref. Pl. ÚS 14/10 which reintroduced creditor denial right, where a registered creditor of a debtor can deny other creditors’ claims towards the same debtor, as for their rightness, amount or order.

The final part of the thesis contains shorter chapters addressing measures which should prevent bullying proposals in insolvency proceedings, as well as misuse of the creditor denial

right as such. As a last point I present my independent thoughts and formulate my opinions de lege ferenda which would most certainly be beneficial to insolvency law in a narrow sense, if reflected by legislators into valid law.

10. KLÍČOVÁ SLOVA / KEY WORDS

Dlužník, věřitel, pohledávka, popření pohledávky, přihláška pohledávky, úpadek, úpadce, insolvenční řízení, insolvenční správce, insolvenční zákon, konkurz, reorganizace, oddlužení.

Debtor, creditor, claim, denial of a claim, claim submission form, insolvency, insolvent debtor, insolvency proceeding, insolvency representative, insolvency act, bankruptcy, reorganization, discharge of the bankrupt.

